

Eneyel. O.

52,

143.

TUDOMÁNYOS
ZSEBKÖNYVTÁR

Dr. ATZÉL BÉLA

Kereskedelmi vétségek

194

szám

STAMPFEL-féle
KÖNYVKIADÓHIVATAL

Ára

60

fillér

Tudományos Zsebkönyvtár.

E gyűjtemény a gyakorlati és elméleti tudományok összes ágait öleli fel és oly kézikönyveket nyújt, melyeknek a szakember ép úgy veszi hasznát, mint a laikus közönség, mely csak ismereteinek fel-frissítése céljából lapozgatja azokat.

Eddigelé megjelent következő 193 szám.

Egy-egy szám ára puha vászon-
utánzat-kötésben 60 fillér. —

Ölcsészet. Széptan. Neveléstudomány.

Folyó sz.

Ethika. Irta Dr. Semló Bódog	59
Filozófia története. Irta Dr. Serédi Lajos	156—157
Lélektan. Irta Dr. Schmidt Márton	109
Logika. Irta Dr. Schmidt Márton	80
Aesthetika. Irta Dr. Bartha József	113
Pedagogia Nevelés- és tanítástan. Irta Dr. Weszely Ö.	171—172

Csillagászat.

Astronomia. Irta Dr. Wonaszek A. Antal	101
Kosmografia. Irta Dr. Bozóky Endre	86
Kis meteorologia. Irta Dr. Bozóky Endre	99

Egészségtan.

Népszerű egészségtan. Irta Dr. Barabás József	182—183
--	---------

Építészet.

Építési enciklopédia. I. füzet. Kőszerkezetek. Irta Lechner Jenő	125
Építési enciklopédia. II. füzet. Fászerkezetek. Irta Lechner Jenő	127
Építési enciklopédia. III. füzet. Vasszerkezetek. Irta Lechner Jenő	129
Építési enciklopédia. IV. füzet. Épületek felszere- lése. Irta Lechner Jenő	130

Tudományos Zsebkönyvtár.

Földrajz.

Folyó sz.

Általános földrajz. Irta Hegedüs István	58
Kereskedelmi földrajz. Irta Pataki Simon	137
Physikal földrajz. Irta Dr. Bozóky Endre	92

Irodalomtörténet.

A görög irodalom története. Irta Márton Jenő	62
A magyar irodalom története. 3. kiad. Irta Gaal M.	4
A német irodalom rövid vázлата. Irta Albrecht János	83
A római nemzet irodalomtörténete. 2. kiadás. Irta Márton J.	24
Egyetemes irodalomtörténet. I. A legrégebb idők-től az akademiizmus koráig. Irta Hamvas J.	18
Egyetemes irodalomtörténet. I. Az akademiizmus-tól a romanticiizmusig. Irta Hamvas József	19
Egyetemes irodalomtörténet. III. A romanticiizmus korától napjainkig. Irta Hamvas József	20

Jog- és államtudomány, politika, statisztika.

Alkotmánypolitika. Irta Dr. Gratz Gusztáv	56
Alkotmánytan. Irta Dr. Balogh Arthur	138
Államszámviteltan. Irta Dr. Berényi Pál	74
Áruüzleti szokások. Irta Dr. Matavovszky Béla	82
Ausztriai általános magánjog.	189—191
Bányajog vázлата. A magyar. Irta Dr. Kalona Mór	136
Büntetőjog. Magyar. Irta Dr. Atzél Béla	39—40
Bűnvádi perrendtartás. (1893 : XXXIII. t. c.) Irta Dr. Atzél Béla	41—42
Egyházi jog. Magyar, kath. Irta Dr. Bozóky Alajos	10
Egyházi jog. Magyar, protestáns. Irta Hörk József	119—120
Jog- és államtudományokba, Bevezetés. Irta Dr. Kun B.	102
Kereskedelmi jog. Irta Dr. Berényi Pál	84
Kihágások könyve. Irta Dr. Atzél Béla	178—179
Közigazgatási jog. Magyar. Irta Dr. Falcsik D.	55
Közigazgatástan. Irta Dr. Balogh Arthur	151

Tudományos Zsebkönyvtár.

	Folyó sz.
Közjog. Magyar. Irta Dr. Balogh Arthur	183
Maganjog. A mai érvényű magyar. 2. kiadás. Irta Dr. Katona Mór	31—34
Magyarország népességi statisztikája. Irta Dr. Kenez B.	174—177
Nemzetközi jog. Irta Dr. Glatz Gusztáv	180—181
Pénzügyi jog vázlat. A magyar. Irta Dr. Bartha B.	57—57a
Pénzügytan. Irta Dr. Kovács Gábor	187—188
Polgári perrendtartás. Magyar. Irta Dr. Pajor Einő	140—141
Római jog I. Institutiók. Irta Dr. Bozoky A.	8
Római jog II. Pandekták. Irta Dr. Bozoky A.	9
Statisztika elmélete. Irta Kenéz Béla	145—146
Statisztikai es földrajzi tabellák. 2. kiadás, Össze- allította Hickmann A. es Peter J.	1
Társadalmi gazdaságtan. I. (elméleti) rész. Irta Dr. Wildner Ödön	149
Társadalmi gazdaságtan. II. rész. Társadalmi gazdasági politika. Irta Dr. Wildner Ödön	150
Telekkönyv. Irta Bedő M.	164
Váltójog. A magyar. Irta Dr. Berényi Pál	66

Kereskedelem.

Árnisme-lexikon. Irta Dr. Koós Gábor	27—30
Banatechnika. Irta Juhász Kalmán	103
Kereskedelem-isme. Irta Dr. Berényi Pál	104
Kereskedelmi levelezés. Irta Dr. Heinrich Károly	161—162
Könyvvitel. Irta Trautmann Henrik	159—160
Levelező gyorsírás. 2. kiadás. Irta Bódogh János	54
Vita-gyorsírás. Irta Bódogh János	65

Kézügyességek. Sport.

Fotografálás. Irta Sajohelyi Béla	166
Kard-vívás. Irta Sebetiő Raimund	168—169
Parbajszabályok. Irta Sebetiő Raimund	170
Testgyakorlás alapelemei. Irta Dr. Ottó József	90—91

Folytatás a füzet végén.

A kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek ese- teiben követendő eljárás

MAGYARÁZÓ JEGYZETEKSEL ELLÁTTA:

ATZÉL BÉLA

JOGTUDOMÁNYOK DOKTORA, ÜGYVÉD,
KIR. TÖRVÉNYSZÉKI BIRÓ

BUDAPEST, 1907

STAMPFEL-FÉLE KÖNYVKIADÓHIVATAL
RÉVRI TESTVÉREK IROD. INTÉZET RÉSZV.-TÁRS.

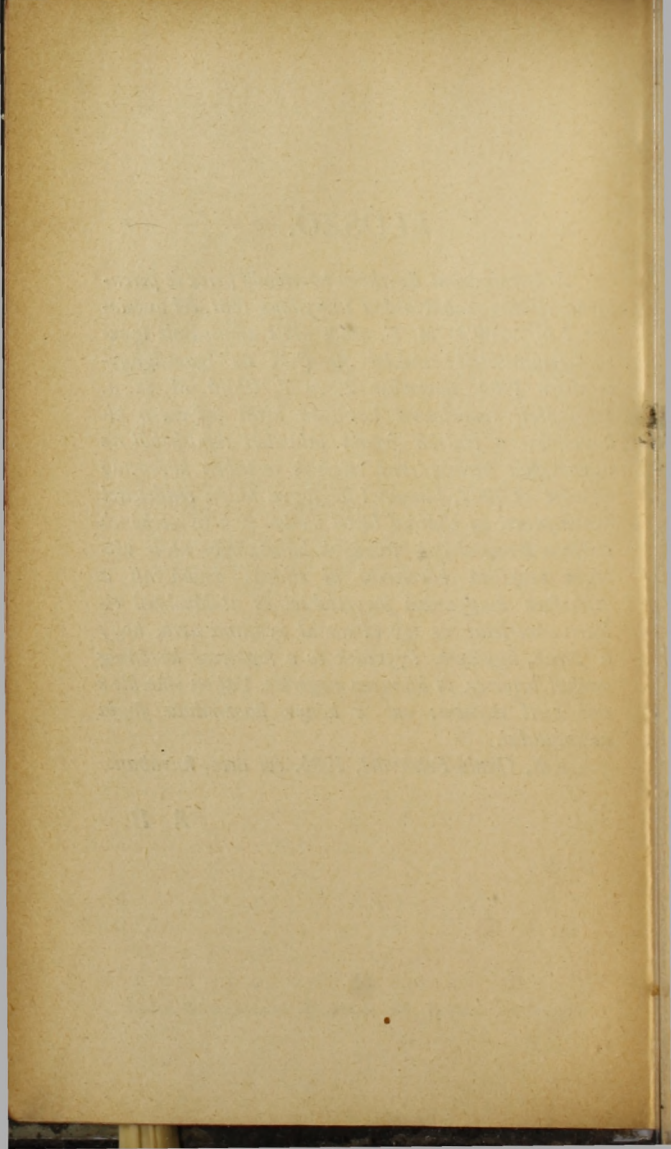
MAGY. TUD. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

ELŐSZÓ.

A kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkivüli eljárás szabályozása tárgyában 1881. évi november 1-én 3269/J. M. E. szám alatt kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 50. §-át az igazságügyminister 1906. november 29-én T. 215/6. M. sz. a. kibocsátott rendeletével hatályon kívül helyezvén kapcsolta a fentebb jelzett ministeri rendelethez az ugynevezett kereskedelmi vétségek eseteiben követendő eljárást és 1907. január 1-től fogva külön rendelettel szabályozott új eljárást léptet életbe. E könyvecskének célja a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő új eljárás szabályait a szükséges magyarázó jegyzetekkel és utalásokkal el látva ismertetni és így alkalmat nyújtani arra, hogy a bírák, ügyészek, ügyvédek és a jogkereső közönség azokat helyesen és könnyen megértse. Vajjon sikerült-e eme czelt elérnem: azt e könyv használata fogja megmutatni.

Kelt, Gyula-Fehérvárt, 1906. évi decz. havában.

A. B.

BEVEZETÉS.

A m. kir. igazságügyminiszter az 1906. évi T. 215/6 M. sz. a. kibocsátott rendeletével az 1897. évi XXXIV. törvénycikk 28. §-ában nyert felhatalmazás alapján a kereskedelmi ügyekben követhető peres és perenkivüli eljárás szabályozása tárgyában 1881. évi november 1-én 3269/J. M. E. sz. alatt kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 50. §-át hatályon kívül helyezvén, a következő eljárást rendelte el:

Bíróság illetékessége.

1 §.

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 218—221., 246. és 462. §-ai, az 1876. évi XXXVI. t.-cikk 32—34. §-ai és az 1897. évi XXXII. t.-cikk 21. §-a alapján indítandó eljárásra kizárólag az a törvényszék mint kereskedelmi bíróság illetékes, amelynél az illető részvénytársaság vagy szövetkezet, illetőleg a biztosító vállalat az eljárás megindításakor be van jegyezve, s ha több törvényszéknél van bejegyezve, az, amelyik a főtelepnek vagy a külföldi cég belföldi képviselőségének cégbírósága.

Ha az eljárás megindításakor a cég már nincs bejegyezve, az a törvényszék illetékes, amelynél legutóbb be volt jegyezve.

Jegyzetek. Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 218. §.: Az igazgatóság tagjai, amennyiben cselekvényük vagy mulasztásuk a büntető törvény súlya alá nem esik, az illetékes törvényszék által három hónapig terjedhető fogságra ítélandók:

1. ha az alapszabályoknak a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetése végett, az alaptőke aláírására és befizetésére nézve tudva valótlan előterjesztést tesznek;

2. ha vétkes mulasztásuk miatt a társaságnak három hónapon át felügyelő bizottsága egyáltalán nem, vagy nem kellő számban volt;

3. ha a mérleg felállításánál törvényellenesen járnak el, vagy ha a közgyűlésen tett előterjesztésekben a társaság helyzetét tudva valótlanul adják elő vagy annak helyzetét eltitkolják;

4. ha a közgyűlési jegyzőkönyveket szándékosan hamisan vezettetik;

5. ha a társaságnak saját részvényeit a 161. § rendelete ellenére megszerzik vagy azokra kölcsönt adnak;

6. ha a részvényeseknek az alaptőkéből a 165. § rendelete ellenére osztalékot vagy kamatot fizetnek;

7. ha a 187. § eseteiben a közgyűlést összehívni, illetőleg a csődnyitást kérni elmulasztják;

8. ha a közgyűlésnek fentartott ügyekben (179. §) önhatalmulag eljárnak.

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 219. §-a: Az előbbeni §-ban megállapított büntetésnek van helye:

1. az alapítók ellen, kik a tervezetben tudva valótlan adatokat közölnek;

2. a felügyelő-bizottság tagjai ellen, ha azok az évi számadások, a mérleg és a nyereség felosztása iránt a közgyűlés elé terjesztett jelentésüket tudva valótlan adatokra alapítják;

3. a külföldi részvénytársaságok itteni kép-

viselői ellen, ha azok az itteni üzlet folytatására szánt tőkét más célra fordítják, vagy az országból kivonatni engedik;

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 220. §: Enyhítő körülmények közt jogában áll a bíróságnak az előbbeni két § esetében a fogságbüntetést, a vétkekre külön-külön kiszabandó és ezer forintig terjedhető pénzbírságra változtatni.

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 221. §: Ezer forintig terjedhető pénzbírsággal sujtandók:

1. az igazgatóság tagjai, ha a 198. § ellenére a mérleget és jelentést 8 nappal a közgyűlés előtt közzétenni elmulasztják; vagy ha a közgyűlési jegyzőkönyveket az illetékes törvényszékhez be nem terjesztik, vagy ha az ideiglenes részvényeket a tényleg befizetettnél magasabb összegről állítják ki;

2. a közgyűlés egybehívására kötelezett közeg, ha azt évenként legalább egyszer egybe nem hívja (177. §);

3. a felszámolók, ha a 206. § ellenére a felszámolás folyamáról jelentést nem tesznek, vagy a végeredményt közzétenni elmulasztják;

4. a külföldi részvénytársaság itteni képviselői, ha ezek a 214. §-ban foglalt határozatokat meg nem tartják.

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 246. §-a: A jelen törvény 218—222 §§-ai a szövetkezetekre is alkalmazást nyernek.

Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 246. §-a: A jelen fejezet határozatainak meg nem tartása esetében a vállalat igazgatósága, illetőleg a külföldi vállalat belföldi képviselőisége a jelen törvény 218. és 220. §§-aiban megállapított büntetéssel sujtandók.

Az előbbi §-ban hivatkozott fejezetek vonatkozó határozatai a következők: 453. §: Minden

biztosítási vállalat köteles a cégbejegyzésre illetékes törvényszéknél a biztosítási ügyletek minden ágára nézve, mellyel foglalkozni szándékozik, külön-külön legalább százezer forintnyi tényleg befizetett biztosítási alapot kimutatni. Ezen alap kimutatása előtt sem a cég bejegyzésének, sem az üzlet megkezdésének helye nem lehet.

454. §: A biztosítási vállalatok kötelesek a cégbejegyzés alkalmával azon elveket bejelenteni, melyek szerint a befizetett alaptőke s dijtartalék elhelyeztetik. Ezen elvek a törvényszék által közzétételnek. A vállalatnak a közzétett elvektől addig, amíg a szándékolt eltérés a törvényszéknél be nem jelentetett s közzé nem tétel, eltérni nem szabad.

455. §: Az életbiztosítási vállalatok a cégbejegyzés alkalmával az előbbeni §-ban érintetteken kívül a dijtartalék kiszámításának elveit, az ennél alkalmazott halandósági, illetőleg élettartami táblázatok bemutatása és a számítási alapul vett kamatláb kijelölése mellett bejelenteni tartoznak.

457. §: A biztosítási vállalatok kötelesek a bevételek és kiadások összeállítását, nemkülönben a mérleget az illetékes törvényszéknek közzététel végett évenként benyújtani.

Az 1876. évi XXXVI. t.-cikk 32—34. §§-ai a következők:

32. §: A jelzálog-intézet igazgatóságának tagjai, amennyiben cselekményük vagy mulasztásuk a büntető törvény súlya alá nem esik, az illetékes polgári bíróság által három hónapig terjedhető fogságra ítélandók:

1. ha tudva több záloglevelet bocsátanak ki, mint amennyi azon kölcsönköveteléseik által fődőzve van, melyek alapszabályaiknak megfelelőleg

engedélyeztettek és jelzáloguk által a jelen törvény értelmében teljesen fedezvék;

2. ha szándékosan elmulasztják az intézet zálogleveleit a forgalomból azon arányban visszavonni, melyben az intézet jelzálogilag biztosított kölcsönköveteléseinek összege visszafizetés folytán, vagy más okból csökkent;

3. ha jelen törvény 29. §-ában elrendelt félévi kimutatásokban tudva, valótlán adatokat tesznek közzé;

4. ha a 4. § szerint a jelzálog-intézet igazgatósága a záloglevelek biztosítására rendelt külön alap elhelyezésére és jövedelmezővé tételére nézve a jelen törvény 6. §-ának szabályait meg nem tartja;

5. ha a jelzálog-intézetek a záloglevelek külön biztosítására rendelt alapot a jelen törvény 11. §-ának korlátain túl, vagy ugyanazon §-ban rendelt alakszerűségek mellőzésével csökkenti;

6. ha a jelen törvény 1. és 2. §§-ainak megfelelőleg ezentúl alakítandó részvénytársaság vagy szövetkezet a jelen törvény 4. §-ában a záloglevelek külön biztosítására rendelt alap megokolása előtt zálogleveleket kibocsát;

7. ha ily jelzálog-intézet oly mennyiségű záloglevelet bocsát ki, melyeknek összege a záloglevelek külön biztosítására rendelt alapnak húszszorosát meghaladja;

33. §. Enyhítő körülmények közt a bíróság az előbbeni § eseteiben a fogságbüntetés helyett ezer forintig terjedhető pénzbüntetést szabhat ki.

34. §: Ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandók az igazgatóság tagjai:

1. ha elmulasztják gondoskodni arról, hogy az intézet jelzálogilag biztosított kölcsönköveteléseinél a jelen törvény 18. §-ában elrendelt telek-

könyvi feljegyzés a jelen törvény 18. és 19. §§-ában rendelt időben eszközöltessék;

2. ha az intézet elleni végrehajtás esetében az illetékes bíróság a záloglevelek birtokosai részére gondnokot nevezvén, ily gondnok kinevezéseért az illetékes bírósághoz folyamodni elmulasztják;

3. ha a 29 §-ban elrendelt félévi kimutatást kellő időben közzétenni s a bíróságnál a 30. §-hoz képest bemutatni elmulasztják.

4. ha a 4. § szerint a jelzálog-intézet igazgatósága elmulasztja intézkedni akként, hogy a záloglevelek külön biztosítására rendelt alapnak azon része, mely a 6. § 1—4. pontjaihoz képest ingó vagyonba van elhelyezve, a jelzálog-intézetnek minden egyéb vagyonától elkülönítve tartassék és külön kezeltessék;

5. ha a jelzálogintézet igazgatósága a jelen törvény 6. §-ának 5. pontja értelmében szerzett ingatlan vagyponra vonatkozólag a 8. §-ban rendelt telekkönyvi feljegyzést bejegyeztetni elmulasztja.

A hazai pénzüzetek által kibocsátott némely kötvények biztosításáról szóló 1897. évi XXXII. t.-cikk 21. §-ának az eljárás megindítására vonatkozó rendelkezése a következő:

Az 1876. évi XXXVI. t.-cikk 34. §-ában megszabott büntetéssel sujtandók azonban a kibocsátó intézet igazgatóságának tagjai is, ha elmulasztják gondoskodni arról, hogy a 17. § második bekezdésében előirt feljegyzés annak idején eszközöltessék. Az 1876: XXXVI. t.-cikk 34. §-át lásd előbb ezen jegyzetek közt.

Az 1876: XXXVI. t.-cikk 17. §-a: A jelzálogintézeteknek jelzálogilag biztosított kölcsönkövetései, melyeknek alapján zálogleveleket kibocsá-

tanak, a záloglevelek összességének biztosítékául szolgálnak, azokra végrehajtás nem intézhető s azokra vonatkozólag, a csőd folytán való értékesítés eseteit kivéve, harmadik személyek jogokat egyáltalán nem szerezhetnek.

Tanácsok megalakítása.

2. §.

A törvényszék minden határozatát hármás tanácsban, kereskedelmi ülnök részvétele nélkül hozza.

A tanácsnak nem lehet tagja, aki ugyanazon ügyben vizsgálóbiztosként működött. A bírák, jegyzőkönnyvezetők s a kir. ügyészség tagjainak kizárására és mellőzésére nézve egyébként a B. P. (1896. évi XXXIII. t.-cikk) VI. fejezetének rendelkezései nyerneek megfelelő alkalmazást.

A felsőbbíróságoknál ezen ügyekben a kereskedelmi ügyekre alakított tanácsok járnak el. Amennyiben ilyen tanács megalakítva nem volna, a jelen rendelettel szabályozott eljárás szerint elintézendő ügyek a polgári ügyekben ítélező tanácsok egyike elé utalandók.

J e g y z e t e k: A B. P. VI. fejezete következőleg nyer megfelelő alkalmazást: Az ügy elintézéséből ki van zárva és abban sem mint bíró, sem mint jegyzőkönnyvezető nem vehet részt:

1. a sértett, illetőleg aki a bűncselekményt feljelentette;

2. az, aki a panaszlottnak vagy sértettnek férje, vagy aki az volt, továbbá jegyese;

3. aki a kir. ügyésznek, a panaszlottnak, a sértettnek, vagy képviselőjöknek, illetőleg a védőnek egyenes ágban rokona vagy sógora, oldalág-

ban rokona unokatestvérig bezárólag, nejének fivére vagy nővérének férje;

4. aki a panaszlottal, a vádlóval, a sértettel vagy képviselőjükkal, illetőleg a védővel örökbe-fogadó vagy nevelőszülői viszonyban van, ki valamelyiköknek gyámja, gondnoka, vagy aki az volt;

5. aki az ügyben, mint a kir. ügyészség tagja, mint védő, vagy mint a sértettnek képviselője, vagy mint rendőri közeg közreműködött;

6. aki az ügyben mint tanú vagy szakértő ki volt hallgatva, amennyiben a vallomása nem egyedül hivatalos uton tudomására jutott tényeknek előadásából áll.

Aki valamely ügyben nyomozó vagy vizsgálati cselekményt teljesített a vádhatározat hozásánál és a tárgyaláson sem mint bíró, sem mint jegyzőkönyvvezető nem járhat el; a per felsőbb fokú elintézéséből ki van zárva az a bíró, aki az ügy alsóbbfokú elintézésénél mint vizsgálóbiztos vagy mint ítélebíró közreműködött.

A vádlónak, a panaszlottnak vagy a magánfélnek kérelmére mellőzni kell azt a bírót vagy jegyzőkönyvvezetőt, akire nézve valamely törvényes kizáró ok forog fenn, vagy akinek elfogulatlansága ellen alapos okot hoznak fel. A tárgyalásnak, illetőleg a felsőbbíráshoz elé kitűzött tárgyalásnak megkezdése után az ezeknél eljáró bíróval vagy jegyzőkönyvvezetővel szemben csak a kizáró okok érvényesíthetők.

A mellőzés a járásbíráshoz bírójára és hivatalnokára nézve a törvényszéknél, egyébként pedig rendszerint annál a bíróságnál kérendő, melynél a kifogásolt bíró vagy jegyzőkönyvvezető működik.

A határozat mindig a kifogásolt bíró vagy jegyzőkönyvvezető meghallgatása után, de bizonyításvétel nélkül hozandó. Csak elutasító határo-

zattal szemben és ez ellen is csak az ítélet ellen használható perorvoslással lehet orvoslást keresni.

A bíró, kinek abban a perben, melyben eljárni hivatva volna, saját elfogulatlansága iránt aggodalma van, a bíróság főnökétől, azok előadása mellett, mellőzését kérheti.

Kizáró okok a kir. ügyészség tagjaira nézve: a fentebb felsorolt esetek. Ki van zárva továbbá a kir. ügyészség tagja akkor is, ha az ügyben korábban mint bíró, védő vagy magánvádlónak, vagy a sértettnek képviselője járt el.

A bíró, a jegyzőkönyvvezető vagy a kir. ügyészség tagja, aki maga kérte mellőzését, kérelme elintézéséig nem járhat el.

Eljárás megindítása.

3. §.

Az eljárás haladéktalanul hivatalból indítandó meg, mihelyt az illetékes törvényszék bármi módon hivatalos tudomást nyer oly cselekményről vagy mulasztásról, mely az 1. §-ban felsorolt törvényhelyek valamelyikébe ütközik.

A bíróságok, kir. ügyészek s az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 22. §-ában említett hatóságok kötelesek a tudomásukra jutott ily cselekményeket és mulasztásokat az eljárás megindítása végett az illetékes törvényszéknek haladéktalanul bejelenteni.

J e g y z e t. Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 22. §-ban említett hatóságok: a bíróságok általában, különösen pedig a hagyatéki és csödbíróságok, a kereskedelmi és iparkamarák és az iparhatóságok.

Vizsgálat elrendelése.

4. §.

Ha oly cselekmény vagy mulasztás látszik fenforogni, mely rendszerint szabadságvesztésbüntetéssel sujtandó (1875. évi XXXVII. t.-cikk 218., 219., 462. §-ai, 1876. évi XXXVI. t.-cikk 32. §-a), a törvényszék, amennyiben a tényállás felderítésére szükségesnek látja, vizsgálatot rendel el s annak foganatosítása végett saját bírói tagjai sorából vizsgálóbiztost küld ki. Ezen intézkedéséről a mellette működő kir. ügyészt — a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék a budapesti kir. ügyészt — egyidejűleg értesíti.

A törvényszéknek oly végzését is, mely az eljárás megindítását mellőzi, közölni kell a kir. ügyésszel.

J e g y z e t. A rendszerint szabadságvesztésbüntetéssel sujtandó cselekmények 1. § »jegyzet« rovatában már fel vannak sorolva.

Vizsgálóbiztos kötelessége.

5. §.

A vizsgálóbiztos tisztte a tényállást minden irányban felderíteni, úgy hogy a törvényszék az eljárás megszüntetése vagy a tárgyalás megtartása kérdésében határozhasson.

E célból kihallgatja a panaszlottat, ha az a terhére rótt cselekmény vagy mulasztás tárgyában nyilatkozni kíván, és beszerzi a tényállás felderítésére alkalmas egyéb adatokat és bizonyítékokat.

Tanúk és szakértők kihallgattatására és szemle foganatosítására nézve a B. P. XIII. és XIV. fe-

jezetének rendelkezései irányadók. Tanúként idézett üzleti alkalmazottat a vizsgáló biztos s az ítélkező bíróság felmenthet oly ténykörülmény tanúsítása alól, amely a vizsgálat, illetve tárgyalás alapját képező vétségnek kiderítésénél nem döntő fontosságú és szükség nélkül üzleti titoknak felfedésére vezethetne. A könyvvizsgálat elrendelése iránt, ha azt a vizsgálóbiztos tartja szükségesnek, a bíróság határozatát tartozik kikérni. Könyvvizsgálatnak annyiban van helye, amennyiben az az eljárás tárgyává tett cselekmény vagy mulasztás megállapíthatása végett szükséges.

Ha a vizsgálati cselekmény megkeresés útján teljesítendő, a megkeresés ezek szerint az illetékes járásbírósághoz, mint polgári bírósághoz, ha azonban a cselekmény törvényszéki székhelyen teljesítendő, a törvényszékhez, mint kereskedelmi bírósághoz kell intézni.

A vizsgálatot elrendelő törvényszék a vizsgáló biztosnak a vizsgálat mikénti foganatosítására, folytatására vagy befejezésére nézve utasítást adhat.

A B. P. XIII. és XIV. fejezeteinek itt alkalmazandó rendelkezései.

Tanúk idézése és tanuzás kötelessége.

(192. §.) Tanúk gyanánt, amennyiben a kihallgatásuk szükségesnek mutatkozik, megidézendők mindazok, akikről fel lehet tenni, hogy a panaszlott cselekményről és az eljárásra nézve fontossággal bíró ténykörülményekről közvetlen észleleten alapuló tudomásuk van. Mindenki, akit tanúképp megidéznek, amennyiben a törvény kivételt nem tesz, köteles megjelenni és tudomása szerint tanúságot tenni.

(193. §.) Az idézés rendszerint az ügy meg-

jelölése nélkül idéző-levéllel történik, melyben a megidézettet és foglalkozását, a megjelenés helyét és idejét, végre azt, hogy a megidézett tanúkép lesz kihallgatandó, meg kell jelölni és ki kell fejezni, hogy ki nem mentett elmaradás esetében elővezetés és pénzbüntetés jön alkalmazásba.

(195. §.) A tanú, ki kellő megidézés dacára meg nem jelent, vagy a kihallgatás helyéről engedelem nélkül eltávozott, elővezetethető és az okozott költség megtérítésére kötelezendő, továbbá 600 koronáig terjedhető és elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetendő. Ismételt meg nem jelenés esetében a büntetés ugyanabban az ügyben is újból megállapítható.

E büntetés nem alkalmazható, illetőleg a tanú a büntetés alól felmentendő, ha a tanú elmaradását vagy távozását alapos okkal kimenti. A tanú megbüntetését kimondó, valamint a mentséget elvető végzés ellen használt felfolyamodásnak felfüggesztő hatálya van.

(195. §.) Ha a kellőleg megidézett tanú megjelent ugyan, de a vallomástételt vagy az eskületét, illetőleg a vallomás megerősítését (217., 219. §§) a következményekre való figyelmeztetés dacára, törvényes ok nélkül megtagadta; az okozott költség megtérítésére kötelezendő és ezer koronáig terjedhető, elzárásra átváltoztatható, pénzbüntetéssel büntetendő.

Amennyiben a büntetés kimondása eredménytelen maradt, a tanú letartóztatható és az eljárás befejezéséig, illetőleg mindaddig, míg a vallomásnak felesleges volta ki nem derül, fogva tartható. E fogvatartás azonban hat hónapon túl semmi esetre sem terjedhet. A fogvatartás azonnal megszüntetendő, amint a tanú vallomást tett, illetőleg az eskületette, vagy (219. §) vallomását megerősítette.

(194—196. §.) A pénzbüntetés alkalmazását a vizsgálat folyamán csak a vizsgálóbiztos, az eljárásnak későbbi szakában pedig az ítélő bíróság rendelheti el.

(197. §.) A fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjai, valamint a rendőrséghez és a pénzügyőrséghez tartozó egyének tanúkul feljebbvaló hatóságuk útján idézendők.

(198. §.) Ha a tanúkép megidézendő egyén olyan közszolgálatban áll, vagy olyan magánvállalatnál van alkalmazva, melynél eltávózkodása esetén helyettesítése a közérdek szempontjából szükséges, megidézéséről feljebbvalója egyidejűleg értesítendő.

(199. §.) Amennyiben katonai bíróság hatóságának alávetett egyén az idézésre meg nem jelent, vagy ha megjelent, illetőleg tanúkép előállították, a kihallgatás helyéről engedelem nélkül eltávózkodott, a vallomástételt, vagy az eskü letételét, illetőleg a vallomás megerősítését megtagadta: a bíróság a megfelelő kényszerítő eszközök alkalmazása és az okozott költségnek (194., 195. §§) tőle leendő behajtása végett az engedetlen tanú feljebbvalójához fordul, aki a vonakodót a törvény megtartására is szorítja.

(200. §.) Azoknak kihallgatására nézve, akiket területenkívüliség vagy személyes mentesség illet, a nemzetközi jog elvei, illetőleg a fennálló államszerződésekben foglalt szabályok és a fennálló gyakorlat irányadók.

(201. §.) Lakásukon hallgatandók ki:

1. az uralkodóház tagjai;
2. azok, kik aggkorúak, hosszabb időre terjedő betegségek vagy testi fogyatkozásuk miatt az idézésre meg nem jelenhetnek.

Az uralkodóház tagjait Budapesten a kir. kuria

elnöke s a kir. ítélőtáblák vidéki székhelyén a kir. ítélőtábla elnöke, a magyar állam egyéb területén pedig ama törvényszék elnöke hallgatja ki, amelynek területéhez tartozó helyen az uralkodóháznak kihallgatandó tagja lakik vagy tartózkodik.

(202. §.) A tanúkat a vizsgálat folyamában rendszerint a vizsgálóbiztos hallgatja ki, de ha ez nehézséggel járna, a kihallgatás tárgyában előírt szabályok értelmében a külön kérdések megjelölése mellett megkereséssel is intézkedhetik.

A törvényszék területén kívül lakó tanú, kivéve, ha közvetlen kihallgatása a vizsgálat érdekében szükségesnek mutatkozik, mindig megkeresés útján hallgatandó ki.

A megkeresett bíróságnak kötelessége a kihallgatást, a fejleményekhez képest, a kérdésekben nem érintett, de az ügyre jelentőséggel bíró körülményekre is kiterjeszteni, valamint a megkeresésben nem foglalt, de a kihallgatáskor szükségesnek mutatkozó egyéb kérdéseket is tenni.

A horvát-szlavonországi, valamint a külföldi bíróságok erre a megkeresésben külön felkérendők.

A fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának kihallgatása végett az illetékes katonai bíróság is megkereshető.

(203. §.) Ha a tanú Horvát-Szlavonországban vagy az osztrák-magyar monarchia másik államában tartózkodik, kihallgatása végett az ott illetékes bíróság keresendő meg; ha pedig az osztrák-magyar monarchián kívül tartózkodik, a kihallgatás végett szükséges megkeresésre nézve a fennálló jogszabályok irányadók.

Amennyiben ily tanúnak megjelenése a magyar bíróság előtt szükséges, ennek kieszközlése végett az igazságügyminiszterhez kell jelentést tenni.

A tanuságtétel akadályai.

(204. §.) Tanúk gyanánt a vallomás semmi-
ségének terhe mellett ki nem hallgathatók:

1. a lelkész arra nézve, amit vele a gyónásban
vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége
alatt közöltek;

2. a védő arra nézve, amit a terhelt vele, mint
védőjével tudatott;

3. a közszolgálatban levő vagy abból kilépett
egyén, ha a tanuságtétellel megsértené a hivatali
vagy szolgálati titoktartás kötelességét és a köteles-
ség alól őt az illetékes feljebbvaló hatóság fel
nem mentette.

A miniszterekre, a horvát bánra és a legfőbb
államszékek elnökeire nézve a felmentést a király
adja.

Az ügyben eljáró bíróság az illetékes feljebb-
való hatóságot a felmentés megadása végett hi-
vatalból keresi meg.

A felmentés csak akkor tagadható meg, ha
megadása közérdekbe ütközik.

Mentesség a tanuságtétel kötelessége alól.

(205. §.) A tanúzás kötelessége alól mentesek
és ha vallani hajlandók is, az eskü letelésére nem
kötelezhetők:

1. a panaszlott fel- vagy lemenő ágbeli ro-
kona vagy sógora, unokatestvére, vagy ennél kö-
zelebb oldalrokona, házastársa vagy jegyese, há-
zastársak testvére, testvérek házastársa, örökbefo-
gadó vagy nevelőszülője, örökbefogadott vagy ne-
velt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy
gondnokoltja, még pedig a házastársi vagy sógor-
sági viszonyban levőkre nézve tekintet nélkül arra,

hogy fennáll-e még az a házasság, melyen ez a viszony alapszik;

2. az ügyvéd, a közjegyző, az orvos, a sebész, a gyógyszerész, a szülésznő és segédjök arra nézve, amit valaki a hivatásukkal járó bizalomból fogva titoktartás kötelességével bízott rájuk, ha csak a megbízó őket a titoktartás alól fel nem mentette.

(206. §.) A fentebb felsorolt egyének kihallgatásuk előtt vagy amikor a kérdéses viszony kiderül, figyelmeztetendők, hogy nem kötelesek tanúságot tenni. Erre tett nyilatkozatuk jegyzőkönyvbe veendő. Az ilyen tanú a kihallgatás folyamán is kijelentheti, hogy nem kíván vallani.

Ha az imént említett figyelmeztetés elmaradt, illetőleg a tanú kifejezetten le nem mond a mentesség jogáról vagy a figyelmeztetés és a lemondás a jegyzőkönyvbe felvéve nincs, a vallomás semmis.

(207. §.) Ha a tanú több panaszlott-társ közül csak egyhez vagy egyesekhez áll a fentebb megjelölt viszonyban: a tanúságtételt a többiekre nézve csak akkor tagadhatja meg, ha a vallomás el nem különíthető.

(208. §.) A tanú nem kötelezhető vallomásra vagy valamely kérdés tárgyában felelésre, ha ebből reá vagy hozzátartozójára jelentékeny kár vagy szégyen hárulna.

(209. §.) A tanúságtétel megtagadásának oka szükség esetében valószínűvé teendő.

A valószínűvé tétel eskü által is történhetik.

A tanúk kihallgatása.

(210. §.) A kihallgatás egyenkint történik. Ha ugyanabban az ügyben több tanú hallgatandó ki, egyik sem lehet jelen a másiknak kihallgatásánál.

A kihallgatás megkezdése előtt figyelmezte-

tendő a tanú, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallani, és hogy vallomását esetleg esküvel kell megerősítenie. A tanú arra is figyelmeztetendő, hogy ha valótlanul vallana, a büntető törvényekbe ütköző cselekményt követne el.

Ezután megkérdezendő a tanútól neve, kora, szülő- és lakhelye, családi állapota, vallása, foglalkozása, a terhelthez, valamint az ügyben egyébként érdekelttekhez való viszonya, továbbá az is, hogy az eljárás tárgyául szolgáló bűncselekmény következtében nem szenvedett-e kárt.

(211. §.) Az általános kérdések után a tanúnak alkalom adandó arra, hogy mindazt, mit az ügyről tud, összefüggőleg elmondhassa. A további kérdésekkel arra kel törekedni, hogy a mutatkozó hézagok pótolva s a bizonyítás tárgyát tevő körülmények és különösen a tanú tudomásának alapja felderítve legyenek. Olyan körülmény felemlítése, melyet még csak a tanú feleletével kellene megállapítani, lehetőleg kerülendő.

Ha a kihallgatást teljesítő közeg azt befejezettnek találja, a közreműködésre jogosított felek, illetőleg képviselők pótkérdések feltevését indítványozhatják.

Az indítványban megjelölt kérdéseknek a tanúhoz való intézése csak akkor tagadható meg, ha a törvénybe ütköznek, vagy ha kétségtelen, hogy mind a vád, mind a védelem szempontjából jelentéktelen körülményre vonatkoznak.

(212. §.) A tanú élőszóval köteles feleletet adni. A kihallgatást teljesítő közeg megengedheti, hogy a tanú, ha ez emlékező tehetségének támogatására szükséges, a feleletadás előtt írásbeli feljegyzéseket tekinthessen meg.

(213. §.) Ha a vallomással valamely személy

vagy tárgy azonossága állapítandó meg, a tanú ezeknek leírására szólítandó fel; a személy vagy tárgy csak ezután mutatandó meg neki.

Nyomot hagyó körülményre vonatkozó kihallgatás esetén a tanú arra a helyre vezethető, a hol a nyomok vannak, vagy voltak.

(214. §.) Szembesítésnek rendszerint csak a főtárgyaláson van helye.

Ha azonban a panaszlott és a tanú, vagy a tanúk egymás között eltérőleg vallanak s az ellenmondás másképp nem hozható tisztába, vagy ha alaposan lehet attól tartani, hogy a szembesítés a főtárgyaláson nem történhetik meg: a panaszlott és a tanú, vagy a tanúk, a nyomozás vagy a vizsgálat alatt is szembesíthetők egymással.

Kettőnél több egyén egyidejűleg és egynél több körülményre nézve egyszerre nem szembesíthető egymással.

A fentebb említett hozzátartozók, még ha önként tettek is tanúságot, a panaszlottal nem szembesíthetők, hacsak ez maga nem kívánná.

(215. §.) A kihallgatás akként vezetendő, hogy a tanú mindarra, amire nézve vallomása szükséges, egyszerre legyen kihallgatva.

Az e szabály ellen feltűnően vétő vizsgálóbiztost, meghallgatása után, az ítélőbíróság száz koronáig terjedhető rendbírsággal büntetheti s a tanú kívánságára az okozott idővesztésért és munkamulasztásért kárpótlásban is elmaraszthatja.

(216. §.) A tanúk kihallgatásánál a már közölt szabályok megfelelően alkalmazandók.

Ha a kihallgató közegnek a tanú részéről használt nyelvben nincs teljes jártassága, megeskendendő tolmácsot kell használni, aki jegyzőkönyvvezető is lehet egyszersmind. A süket tanúhoz a kérdéseket

írásban kell intézni; ha néma, de írástudó, a feleleteket írásban adja meg, esetleg önmaga írja a jegyzőkönyvbe. Ha ekképen sem lehet, akkor a tanúval magát megértetni tudó tolmács alkalmazandó.

A tanuk megesketése.

(217. §.) A tanuk kihallgatásuk után rendszerint csak a főtárgyaláson egyenkint és ugyanabban az ügyben csak egyszer esketendők meg.

A már megesketett tanú későbbi vallomását a letett esküre való hivatkozással erősíti meg s ez az eskü hatályával bír.

Az eskü letétele előtt a tanú az eskü fontosságára és a hamis tanúzás következményeire figyelmeztetendő.

Az eskü ezekkel a szavakkal kezdődik:

»Esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre«

és e szavakkal végződik:

»Isten engem úgy segítjen.«

Az eskü arra teendő le, hogy a tanú legjobb tudomása s lelkiismerete szerint a valót, és csakis a valót mondotta el s hogy ebből mit sem hallgatott el.

(218. §.) A tanú az esküt rendszerint előszóval, az előolvasott esküminta utánmondásával teszi le és ez alatt jobb kezét a szívéen tartja. A némák és a siketnémák, ha írni és olvasni tudnak, az esküt szövegének aláírásával teszik le, a siket tanúk pedig a velök közlött esküszöveget felolvassák.

Ha pedig a siketek, a némák és a siketnémák írni és olvasni nem tudnak, előlegesen megesketett tolmács közreműködésével jelbeszéddel esküsznek.

(219. §.) Aki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, az eskü helyett ünnepélyesen fogadja, hogy a valót vallotta.

E fogadás e szavakkal kezdődik:

»Becsületemre és lelkiismeretemre fogadom«.

(220. §.) A vizsgálat alatt a tanú csak akkor eskethető meg:

1. ha életveszélylyel járó betegségben szenved;
2. ha alaposan tartani lehet attól, hogy a fő tárgyaláson nem jelenhet meg;
3. ha a felek a megeskütést fontos ok alapján kívánják.

A megeskütés oka a jegyzőkönyvben megemlítendő.

Tanú megeskütés mellőzése.

(221. §.) A tanú megeskütése mellőzendő:

1. ha ellene gyanú forog fenn aziránt, hogy a bűncselekményt, melyre nézve kihallgatják, maga követte el, vagy annak részese, illetőleg bűnpalástolója vagy orgazdája;

2. ha hamis tanúzás, vagy hamis eskü miatt el volt ítélve, habár büntetését kiállotta;

3. ha kihallgatásakor életkorának tizennegyedik évét még be nem töltötte;

4. ha testi vagy elméleti fogyatkozásánál fogva a valót meg nem tudhatta, vagy közölni nem tudja; vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü lényegéről és fontosságáról nincs kellő fogalma;

5. ha kitűnik, hogy a panaszlottal oly ellenségeskedésben áll, mely az ezt terhelő vallomásának valódiságát kétségessé teszi;

6. ha vallomása valamely lényeges körülményre nézve valótlannak bizonyult és nem mutatható,

hogy csak tévedésből tett valótlan vallomást.

(222. §.) A bíróság az eset körülményei szerint az eskütételtől elzárhatja azt az egyént is:

1. aki a terhelthez a fentebb megjelölt viszonyban áll;

2. aki vallomásának lényegére nézve ingadozást tanusít;

3. aki nyereszkedő szándékkal elkövetett bűntett vagy vétség miatt vizsgálat vagy vád alatt áll, vagy az ily bűncselekmény miatt elítéltetett.

A sértett megesketése akkor is, ha magánvádló-kép jár el, a bíróság belátásától függ.

A tanuk díjazása.

(223. §.) A tanu követelheti megjelenésével járó szükséges útiköltségeinek megtérítését.

Napi vagy hetibérből élőknek ezenfölül még igényök van az utazáshoz és kihallgatáshoz kívánt időnek és rendes keresetöknek megfelelő kárpótlásra.

Más tanuk, ha kihallgatásuk lakóhelyükön kívül nyolc kilométerre eső helyen történik, állásukhoz mért ellátási díjat követelhetnek.

Ez igények megszűnésöknek és az igazolás kizárásának terhe alatt a kihallgatáskor vagy ettől számított két nap alatt jelentendők be.

A magánvádló részére tanudíj vagy útiköltség nem állapítható meg, más sértettnek pedig csak akkor van ezekre igénye, ha tanukép idézték meg.

(224. §.) A fegyveres erőnek és a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjait, valamint a rendőrség és a pénzügyőrség személyzetéhez tartozó egyeseket illető tanudíjakról külön szabályok rendelkeznek.

Szemle.

(225. §.) Ha az ügyre nézve fontos ténykörülmé-
nyek megállapítására vagy felderítésére személyes
megfigyelés szükséges: bírói szemlét kell tartani.

Amennyiben a szemlével megállapítandó té-
nyek felismeréséhez és megítéléséhez külön szak-
értelem szükséges: szakértők alkalmazandók.

(226. §.) A szemle alkalmával létező állapot
híven megállapítandó.

A szemléről felvett jegyzőkönyvet oly határo-
zottan és kimerítően kell szerkeszteni, hogy benne
a megszemlélt tárgyak és a talált nyomok és jelen-
ségek lehetőleg méretek szerint, tüzetesen megje-
lölve legyenek. E célból a szükséges vázlatok, raj-
zok vagy fényképek készítenők és a jegyzőkönyv-
höz csatolandók.

(22. §.) A szemle legalább két tanu jelenlété-
ben fogatosítandó.

A fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek
tényleges szolgálatban álló tagja bírósági tanu gya-
nánt nem alkalmazható.

Szakértők.

(227. §.) Ha a szemléhez szakértők szüksége-
sek: a bíróság rendes szakértői közül kettőt, az
ügy fontosságához képest esetleg többet kell alkal-
mazni. Csekélyebb fontosságú körülménynek meg-
állapítására, vagy ha több szakértő nehezen volna
található, egynek alkalmazása is elégséges.

A rendes szakértők csak akkor mellőzhetők, ha
ellenök aggodalom merült fel, ha akadályozva van-
nak, ha a késelem veszéllyel járna, vagy ha köz-
tük nincs olyan, aki a kívánt külön szakértelemmel
bírna.

Ha szükségesnek mutatkozik, a rendes szakértőkön fölül más szakértők, nevezetesen olyanok alkalmazhatók, akik a kívánt külön szakértelemmel bírnak.

A katonai bíróság hatóságának alávetett egyén szakértőül való kirendeléséről feljebbvaló hatósága útján értesítendő.

(228. §.) Olyan ügyben, melyben az eldöntendő kérdések felismeréséhez és megítéléséhez külön szakértelem szükséges, a panaszlott vagy ha több a panaszlott, ezek együttesen saját költségükön ellenőrző szakértő közreműködésével élhetnek.

Az utóbbinak joga van a panaszlottak érdekeit szakértői közreműködésével előmozdítani s megóvtalmazni. Nevezetesen a szemlénél jelen lehet, az esetleges hiányokra vagy mulasztásokra figyelmeztethet és a szemle teljesítésére, valamint a véleményre nézve észrevételeit akár a jegyzőkönyvben, akár külön iratban előterjesztheti.

(229. §.) Szakértőkül nem alkalmazhatók azok, akik mint tanúk ki nem hallgathatók vagy meg nem eskethetők, továbbá azok sem, akik a panaszlottal vagy a sértettel a fentebb elősorolt viszonyban állanak vagy akik ellen a panaszlott cselekményt elkövették, vagy megkísérlették.

(230. §.) A szakértők nevei a kir. ügyészszel és panaszlottal, amennyiben a szemlére megidézve vannak, az idéző végzésben, egyébként jelentkezősökök alkalmával közlendők.

Nevezettek kifogásaikat a szemle megtartása előtt előterjeszthetik. Ha ezek nyomatékosak és a más szakértők alkalmazásából származható késelelem veszéllyel nem jár, a kifogásolt szakértő mellőzendő.

A szemle megkezdése után csakis a kizáró okok alapján van kifogásnak helye. Ez esetben a meg-

kezdett szemle félbeszakításával más szakértőt kell alkalmazni.

(231. §.) Az, akit szakértőül kirendeltek, nem tagadhatja meg közreműködését: ha a szemlénél szükséges szakmára rendes szakértő minőségben van alkalmazva vagy ha a szakmát keresetképen gyakorolja és a tanúskodás megtagadásának esete fenn nem forog.

Mindazáltal ha a szakértő az illető vizsgálat teljesítésére vagy véleményadására magát kellően képesnek nem érzi vagy más nyomós okot hozhat fel, egyes esetekben, ha sürgős eljárás szüksége nem forog fenn, a kirendeléstől kivételesen telmenthető.

A felmentés tárgyában a szemlét elrendelt bíró vagy bíróság végérvényesen határoz.

Közszolgálatban álló egyén nem alkalmazható szakértőül, ha azt feljebbvaló hatósága a közszolgálat érdekeibe ütközőnek nyilvánítja.

(232. §.) A megjelenésre kötelezett, de az idézés dacára meg nem jelent, úgy szintén az eskü letételét vagy a vélemény adását törvényes ok nélkül megtagadó, vagy a véleményt megintés dacára elő nem terjesztő szakértőt a bíró illetőleg a bíróság kétszáz koronáig, ismétlés esetében hatszáz koronáig terjedhető és elzárásra változtatható pénzbüntetéssel bünteti s azonfelül az okozott költségek megfizetésében marasztalja.

A büntetés alól való felmentés és a felfolyamodás tárgyában a tanúkra vonatkozó intézkedés irányadó.

Az első bekezdés esetében a fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának megfelelő megbüntetése és az okozott költségek behajtása végett feljebbvaló hatósága keresendő meg.

(233. §.) A szakértő a szemle megkezdése előtt esküt tesz arra, hogy észleleteit híven és véleményét részrehajtatlanul, legjobb tudása és lelkiismerete szerint fogja előadni.

Az állandóan alkalmazott és ilyen minőségben esküt tett szakértő újabb megeskütése helyett hivatalos esküjére figyelmeztetendő.

Egyebekben és az eskütétel módjára nézve a tanúkra vonatkozó rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

(234. §.) Ha a szakértők véleményük előkészítése céljából szükségesnek találják, bizonyos körülményekre vonatkozólag a szükséges felvilágosítások az ügy irataiból nekik megadhatók, esetleg az ügy iratai is vagy egy részök velők közölhetők. Ugyane célból új tanúk hallgathatók ki, sőt a már kihallgatott tanúk újra kihallgathatók és a szakértők a kihallgatáson a bíró beleegyezésével a tanúhoz közvetlenül kérdéseket intézhetnek.

(235. §.) A szemlét rendszerint a vizsgáló biztos vezeti és a felek részéről tett indítványok lehető figyelembevételével, megjelöli a szakértői megvizsgálás tárgyait és megállapítja a kérdéseket.

A felek, illetőleg képviselőjük a vizsgálat és vélemény tárgyát tevő körülményekre nézve indítványozhatják a kérdések tételét és ezeknek a szakértőkhöz való intézése csak fontos okból tagadható meg.

A vizsgáló biztos köteles intézkedni, hogy se a közbenjáró egyének, se a szakértők az eljárást ne hátráltassák.

(236. §.) A szemle tárgya rendszerint a vizsgáló biztos jelentésében vizsgálendő meg.

Nem szükséges a vizsgálóbiztos jelenléte, ha a szemle tárgyának misége és minősége csak hosz-

szabb időn át tartó megfigyelés vagy kísérletezés alapján állapítható meg.

Az utóbbi esetben, valamint akkor is midőn a szakértők vizsgálata a megvizsgált tárgyakat megsemmisíti vagy megváltoztatja, lehetőleg a tárgyaknak csak egy része engedendő át a szakértőknek, a többi pedig a bíróság és a felek pecsétjével lezárva mindaddig a bíróság őrizete alatt tartandó, míg a vizsgálat ismétlésének szüksége teljesen kizárva nincs.

Ha a vizsgáló biztos a szemlénél vagy egy részénél nincs jelen, lehetőleg gondoskodják a szakértői vizsgálat hitelességének biztosításáról.

A szemléről felvett jegyzőkönyvben a fennebbi intézkedések tüzetesen megemlítendőek és a csomagra vagy tartóra feljegyzendő, hogy az a szakértőknek átadott tárgy részét foglalja magában. A feljegyzést a vizsgáló biztos a szakértő és a panaszlott aláírják.

A lelet nyomban jegyzőkönyvbe veendő, a szakértők véleménye pedig indokolásával együtt vagy azonnal jegyzőkönyvbe mondandó, vagy annak írásban leendő benyújtására a vizsgálóbiztos részéről megfelelő határidő tűzendő ki.

Ha több szakértő járt el, megengedendő, hogy azok véleményadás előtt egymással tanácskozzanak.

(237. §.) Ha a szakértők ténybeli megállapításai jelentékenyen eltérők, vagy a lelet határozatlan, homályos, önmagával vagy bizonyított ténykörülmenyekkel ellentétes, ugyanazokkal, vagy ha a kétségek a szakértők újabb kihallgatásával el nem oszlathatók: más szakértőkkel új szemlét kell tartani.

(238. §.) Ha a szakértők véleményében ellentmondások, helytelen következtetések vagy hiányok mutatkoznak, vagy ha az adott vélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér, a véleményadó

szakértők felvilágosító nyilatkozatra kötelezendők, s ha ez eredményre nem vezetne, más szakértők véleménye szerzendő be.

(250. §.) Ha valamely írás valódisága iránt kétség támad, vagy ha azt kell kideríteni, hogy valamely írás kinek a kézírása, akkor a szakértők az összehasonlításra kétségtelenül valódi iratot használnak.

Kivánatos, hogy az összehasonlítandó iratok lehetőleg ugyanabból az időből valók legyenek.

A panaszlott felhívható, hogy próbairásként néhány szót vagy mondatot írjon a bíróság előtt. E célból azonban kényszer nem alkalmazható.

Kir. ügyész kötelessége.

6. §.

A kir. ügyész a közérdek szempontjából ellenőrzi a vizsgálatot. E célból a vizsgálati iratokat bármikor megtekintheti s a vizsgálat mikénti foganatosítása, kiegészítése vagy megszüntetése iránt a vizsgáló biztosnál indítványt nyújthat be, ennek határozatai vagy intézkedései ellen pedig a törvényszéknél előterjesztéssel élhet.

Az indítványozás és előterjesztés joga a panaszlottat is megilleti.

A panaszlott már a vizsgálat folyamán választhat védőt, akit a B. P. 62. és 63.§-aiban a védők részére biztosított jogok illetnek. Védő csak valamely ügyvédi kamaránál bejegyzett gyakorló ügyvéd lehet.

Hogy tanuk vagy szakértők kihallgatása vagy szemle foganatosítása esetében mennyiben folyhat be e vizsgálati cselekményekbe a kir. ügyész, a

panaszlott s a védő, arra nézve a B. P. 125—127. §-ainak rendelkezései irányadók.

J e g y z e t e k. A védőt megillető jogok a B. P. 62. és 63. §§ értelmében ezen eljárásban a következők: A védő védettje érdekében az eljárás bármely szakában eljárhat, a védelem érdekében beadványban vagy szóval előterjesztést tehet. A panaszlottnak és védőjének joga van az ügy iratait és csatolmányait megtekinteni. Ha azonban az eljárás célja az ügy iratainak vagy egy részöknek közlését meg nem engedi, a vizsgáló biztos köteles azoknak a panaszlott vagy védője által leendő megtekintését megtagadni. Ez esetben is megengedendő azonban a panaszlott kihallgatásáról, a szakértők nyilatkozatáról és ama bírói cselekményekről felvett jegyzőkönyvek megtekintése, amelyeknél a panaszlott jelenléte vagy a védő közbenjárása meg van engedve. Midőn a vizsgáló biztos a vizsgálatot befejezte, az ügy iratainak és csatolmányainak megtekintése a panaszlottól vagy védőjétől meg nem tagadható.

A B. P. 125—127. §-ainak ezen eljárásban is irányadó rendelkezései a kir. ügyészre, a panaszlottra s a védőre nézve, a következők: A vádló és a védő a panaszlottnak és a tanuknak kihallgatásánál, a panaszlott pedig a tanuk kihallgatásánál rendszerint nem lehetnek jelen.

Mind a vádló, mind a panaszlott, mind ennek védője megidézendők oly tanunak vagy szakértőnek kihallgatására, ki a tárgyaláson előreláthatólag nem jelenhet meg. A felek valamint képviselőik ez esetben indítványokat tehetnek és a tanúhoz vagy szakértőhöz a vizsgáló biztos kérdéseire adott feleletei után kérdéseket intézhetnek s a feleletekre megjegyzéseket tehetnek.

A szemle és a szakértők kihallgatása lehetőleg

a felek vagy megbizottjaik jelenlétében fogatosítandó.

E célból a vizsgáló biztos a vádlót, a panaszlottat és a védőt e cselekmények fogatosításának idejéről és helyéről, a halasztást nem tűrő sürgösség esetét kivéve, mindig előlegesen köteles értesíteni. De ezen eljárási cselekményekhez a meg nem idézett felek és képviselőik is megjelenhetnek, és ugyanazokat a jogokat gyakorolhatják, mintha megidézve voltak volna.

A vizsgáló biztos a tárgyaláson előreláthatólag meg nem jelenhet őtanúnak vagy szakértőnek kihallgatásánál is eltávolíthatja a panaszlottát mindazokban az esetekben, melyekben alaposan kell tartania attól, hogy jelenlétében valamely tanú nem tesz a valósággal megegyező nyilatkozatot. Köteles azonban az ilyen tanú vallomásának tartalmát a panaszlottal haladék nélkül közölni és arra tett észrevételeit jegyzőkönyvbe venni. Azokra a kérdésekre, melyeket a panaszlott a tanúhoz intézni kíván, a tanú újra kihallgatandó.

Sértett jogai.

7. §.

A sértettet sem a vizsgálat, sem a további eljárás során beavatkozás, indítványozási jog, perbeszéd vagy jogorvoslat nem illeti meg, de szabadságában áll úgy a vizsgálat, mint a tárgyalás során külön beadványban a mulasztás vagy a tiltott cselekmény felderítését vagy bizonyítását előmozdító ténykörülményeket, illetve bizonyítékokat akár a kir. ügyész útján, akár közvetlenül a vizsgáló biztosnál, illetve a törvényszéknél és a kir.

ítélőtáblánál bejelenteni. Amennyiben tárgyalás elrendelése esetén megidézése mellőzve lett volna, úgy tanúként való megidézését követelheti és az a törvényszék, illetve a kir. ítélőtábla által semmiség terhe alatt elrendelendő.

Vizsgálat befejezése.

8. §.

A vizsgálat befejezése után a vizsgáló biztos az iratokat beterjeszti a törvényszékhez.

A törvényszék, ha az eljárás folytatására nem lát kellő alapot, az eljárást végzéssel megszünteti; ellenkező esetben — ha csak a büntető törvények súlya alá eső cselekmény jelensége nem merült fel, mely esetben az iratok az illetékes büntető bírósághoz teendők át — az ügy szóbeli tárgyalását rendeli el s arra határnapot tűz ki.

Megelőző vizsgálat nélkül is elrendelheti a törvényszék a szóbeli tárgyalást, ha a tényállás tiszta vagy nehézség nélkül tisztába hozható. Ez esetben azonban a panaszlottat előzőleg 15 napnál nem hosszabb záros határidő alatt beadandó nyilatkozatra kell felhívni s a nyilatkozási határidő elteltét megvárni. A felhívás elmaradhat, ha külföldön való kézbesítése nehézségekbe ütköznék. Ha a felhívás a panaszlottnak ismeretlen helyen való tartózkodása okából nem kézbesíthető, ez a további eljárást nem gátolja.

A tárgyalás trendelő végzésben azt a cselekményt vagy mulasztást, mely a panaszlottat terhelni látszik, s azt a törvényhelyet, amely szerint az büntetendő, meg kell említeni.

Tárgyalásra idézés.

9. §.

A tárgyalás elrendelésével egyidejűleg a törvényszék a feleknek (a kir ügyésznek, a panaszlottnak és az esetleg már bejelentett védőnek), valamint a tárgyaláson kihallgatandó tanuknak és szakértőknek megidézéséről is gondoskodik. A törvényszék, ha szükségesnek és idővesztés nélkül lehetségesnek látja, pótlólag oly tanúkat és szakértőket is idézhet meg, akiket a felek valamelyike csak a tárgyalás elrendelése után jelentett be.

A panaszlott a tárgyalást rendelő végzés közlése mellett saját kezébe azzal a figyelmeztetéssel idézendő meg, hogy meg nem jelenése az ügy tárgyalását nem fogja akadályozni s hogy szabadságában áll a tárgyalásra védőt küldeni. Az idézés vétele s a tárgyalási határnap között legalább 15 napi időköznek kell lennie. Ha a panaszlott tartózkodási helye ismeretlen, az idézésnek a hivatalos lapban való egyszeri közzététele pótolja a kézbesítést. Ez esetben hivatalból védő rendelendő akinek a bíróság által megállapítandó költségei a kincstár által előlegeztetnek. A védő kirendelése iránt az illetékes ügyvédi kamara keresendő meg.

A panaszlott elővezetésének, előzetes letartóztatásának vagy vizsgálati fogságba helyezésének nincs helye.

Tárgyalás.

10. §.

A tárgyalás az azt elrendelő végzés felolvasásával veszi kezdetét.

A törvényszerűen megidézett panaszlottnak, a védőnek vagy a kir. ügyésznek meg nem jelenése a tárgyalás megtartását nem akadályozza; a tanúk vagy szakértők elmaradása esetében a törvényszék a B. P. 303. §-a szerint jár el.

A megjelent panaszlottat, amennyiben nyilatkozni kíván, az elnök az eljárás tárgyává tett cselekményre vagy mulasztásra nézve kihallgatja.

Ez esetben a tanács többi bíró tagjai, a kir. ügyész s a védő is intézhetnek hozzá kérdéseket. Ezután a B. P. 306—314. §-ainak megfelelő alkalmazásával a bizonyítás veendő fel.

A bizonyítás befejezése után előbb a kir. ügyész terjeszti elő indítványát, azután a védő és utána a panaszlott a védelmet. További szóváltásnak nincs helye.

A felek meg nem jelenése esetében az ügyet s a beszerzett bizonyítékokat az előadó bíró adja elő.

A tárgyalás nyilvánosságára nézve a B. P. 293—295. §-ai irányadók. Amennyiben üzleti titok felfödése válik szükségessé, ezen kérdés tárgyalásának tartamára a nyilvánosság kizárása elrendelhető.

Az elnöknek a tárgyalás vezetése s a rend fenntartása körüli teendőire és jogkörére nézve a B. P. XVIII. fejezetének idevonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

J e g y z e t e k. A B. P. hivatkozott 303. §-a szerint amennyiben a tárgyalásra törvényszerűen megidézett, de meg nem jelent, vagy idő előtt eltávozott tanúnak vagy szakértőnek gyors előállítására remélhető, az elnök őket azonnal elővezetetheti, illetőleg a fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának sürgős előállítására végett feljebbvaló hatóságát keresheti meg, és e célból a főtárgyalást néhány órára félbeszakíthatja.

Bizonyítás.

A bizonyítás a tárgyaláson a B. P. 306—314. §§-ainak megfelelő alkalmazásával történik.

A panaszlott kihallgatása után a bizonyítás a felek jelenlétében, az elnök meghatározta sorban és rendszerint oly módon veendő fel, hogy a vád bizonyítékai megelőzzék a védelem bizonyítékait.

A tárgyalásra megidézett és megjelent tanu vagy szakértő kihallgatása, valamint a tárgyalásra beszerzett egyéb bizonyíték felvétele csak a felek beleegyezésével, vagy az esetben mellőzhető, ha a bíróság azt teljesen feleslegesnek tartja.

Mind az elnök, mind a törvényszék új bizonyíték felvételét vagy megszerzését rendelhetik el. Mindazáltal az erre vonatkozó indítványt elutasító, valamint oly bizonyítást elrendelő határozatot, mely miatt a tárgyalás huszonnégy órán túl volna félbeszakítandó, csak a törvényszék hozhat.

A tárgyaláson elrendelt szemlét vagy az egész törvényszék, vagy ha ez nem lehetséges, egyik kiküldött tagja teljesíti, ki a szemle befejezésével a törvényszéknek azonnal jelentést tesz. A felek a szemle megtartásának idejéről semmiség terhe alatt értesítendőek.

Új bizonyíték felvétele vagy megszerzése az indítvány elkészése okából nem tagadható meg.

A tanukat és a szakértőket (lásd az 5. §. jegyzetében), az elnök hallgatja ki.

Kívüle a tanukhoz és a szakértőkhöz a bírák a vádló, illetőleg képviselője, a panaszlott és a védő közvetlenül intézhetnek kérdéseket.

Ha ezek az ügygyel semmi összefüggésben nem álló vagy a feleletre útmutatást tartalmazó kérdést tesznek, vagy ha a kérdés és a felelet másnak becsületét szükség nélkül sértené, vagy ha a kérdés

olyan körülményre vonatkozik, amelynek bebizonyítását a törvény kizárja: az elnök a kérdés feltevését, illetőleg a feleletadást megtiltani köteles.

Ha homályos vagy értelmetlen kérdést tettek fel, az elnök felhívja a kérdezőt szándékának kimagyarázására vagy világos kifejezésére és ha szándékát megértette: a kérdést maga teheti fel.

Ha tanu vagy szakértő az ügygel összefüggő sértő, részrehajló, vagy bizonyítani nem engedett körülményre vonatkozó nyilatkozatot tesz, az elnöknek kötelessége őt félbeszakítani és figyelmeztetni, hogy feleletében szorosán a hozzáintézett kérdéshez tartsa magát.

Ha a panaszlottnak védője van, ennek indítványára, amennyiben a vádló nem ellenzi, a tanukat és a szakértőket első sorban a felek képviselői hallgatják ki.

A felek által való kihallgatást egyetértő kívánásukra a törvényszék megengedheti akkor is, ha nincs védő, de a vádlottat értelmisége vagy külön szakképzettsége a kihallgatás teljesítésére alkalmasnak tünteti fel.

Ez esetekben a vád tanújához, illetőleg szakértőjéhez először a vádló, a védelem a tanújához és szakértőjéhez pedig elsősorban a panaszlott, illetőleg képviselőik intézik a kérdéseket és azután azokhoz a kérdezőnek ellenfele is tehet kérdéseket. Az ellenfél után az első kérdező újabb kérdéseket intézhet, de csak olyan új ténykörülményekre nézve, melyek az ellenfél, illetőleg a magánfél vagy ennek képviselője kérdése folytán merültek fel.

Az elnök és a bíróság tagjai mind a kérdezés befejezésével, mind bármelyik kérdésre adott felelet után annyi kérdést tehetnek, amennyit szükségesnek tartanak.

A bíróság a felek által való kihallgatást azon-

nal megszüntetheti, mihelyt meggyőződik, hogy a kérdezőnek a kérdések tevésére nincs kellő tehetősége, hogyha a magánvádló vagy a panaszlott, illetőleg képviselőik, ismételt elnöki figyelmeztetés után is, tiltott kérdéseket tesznek.

Az elnök köteles gondoskodni arról, hogy a még ki nem hallgatott tanú ne legyen jelen a bizonyító eljárásnál, a ki nem hallgatott szakértő pedig a másik szakértő kihallgatásánál.

Ha az eljárás célja kívánja, megengedheti az elnök, hogy a szakértő jelen legyen a panaszlott és az összes tanúk kihallgatásánál.

A kihallgatott tanúk és szakértők a tárgyalási teremből csak az elnök rendeletére vagy engedelmével távozhatnak.

Az elnök intézkedik, hogy a kihallgatott tanúk és szakértők a termet elhagyják, később azonban behívathatja őket és akár egyedül, akár más tanúk és szakértők jelenlétében ismételten is kihallgathatja.

Ha a panaszlott és a tanú vagy a tanúk egymás között valamely lényeges körülményre nézve eltérő vallomást tesznek, szembesítésök eszközendő.

Az elnök a panaszlottat valamely tanu vagy panaszlott társ kihallgatása alatt a vallomástétel szabadsága érdekében eltávolíttathatja a teremből.

A távollétében teljesített kihallgatás eredménye a panaszlottal haladék nélkül közlendő és a kihallgatás a panaszlott kívánatára jelenlétében ismétlendő. A közlésnek a bizonyító eljárás befejezéséig semmisség terhe alatt meg kell történnie.

Ugyancsak az elnök teljesíti a nézete szerint vagy a törvényszék határozata folytán szükséges szembesítéseket és mutatja fel ama tárgyakat, a melyeknek azonossága megállapítandó.

Mindenik tanú megesketése vagy meg nem

esketése tárgyában, kihallgatása és a felek indítványának meghallgatása után, a bíróság külön határoz; a megesketést azonban bármelyik fél indítványára vagy hivatalból is későbbre halaszthatja.

A megesketés mellőzendő a 221. és 222. §-ok eseteiben és akkor, ha azt a felek egyike sem kívánja. (Lásd a B. P. 221. és 222. §§-ainak szövegét az 5. §. jegyzeteiben.)

Ha a megelőző eljárásban ki nem hallgatott tanu vagy szakértő hosszabb időre terjedő betegsége vagy más elháríthatlan akadály miatt a tárgyalásra meg nem jelenhet: az elnök kiküldött, vagy megkeresett bíró által leendő kihallgatását rendelheti el.

A vádbeli cselekményre vonatkozó okirat, hatósági bizonyítvány és szemléről felvett jegyzőkönyv, valamint a panaszlottnak korábbi jogerős elítéltetéséről szóló ítélet a tárgyaláson felolvasandók. A szakértőnek vagy ellenőrző szakértőnek a megelőző eljárás alatt adott véleménye csak az esetben olvasható fel, ha azok a tárgyalásra megidézhetők nem voltak, vagy a megjelenésben akadályozva voltak.

A tanúvallomásról felvett jegyzőkönyv felolvasható, ha a tanút területenkívülség, vagy személyes mentesség illeti és még akkor, ha a tanú a tanúságtételt a fő tárgyaláson törvényes jogosultság nélkül, a kényszerítő eszközök alkalmazása dacára megtagadta; vagy ha meghalt vagy beszámíthatlan állapotba jutott és ki van zárva, hogy már korábbi kihallgatásakor is beszámíthatlan állapotban volt, továbbá ha tartózkodó helye nem tudható ki, végre ha megjelenése vagy nehézséggel vagy aránytalanul nagy költséggel járna.

A tettestárs vagy részes vallomásáról felvett jegyzőkönyv ugyane feltételek mellett és akkor is felolvasható, ha a tettestárs vagy részes már el

van ítélve. Ez esetekben a felolvasás oka a tárgyalási jegyzőkönyvben megemlítendő.

A tanúságtétel kötelessége alól mentes tanúk vallomásáról felvett jegyzőkönyv nem olvasható fel.

A felek perbeszédei.

A bizonyítás felvétele után az elnök kérdést intéz a panaszlotthoz és a közvádlóhoz: nem kívánnak-e a bizonyítás kiegészítése iránt indítványt előterjeszteni. Tagadó válasz esetén, vagy ha az indítvány elutasítása, illetőleg az új bizonyíték felvétele után, az elnök a bizonyító eljárást befejezettnek nyilvánítja.

A tárgyalás nyilvánossága.

A B. P. 293—295 §§-hoz képest a tárgyalás rendszerint nyilvános, a határozatok, kivéve a nyilvánosság kizárásával tartott tárgyalás során hozott határozatokat, mindig nyilvánosan hirdetendők ki.

A tanácskozásnál és a szavázásnál csak az ítélőtanács tagjai és jegyzője lehetnek jelen.

A nyilvánosság kizárása kérdésében a törvényszék a közvádló és panaszlott meghallgatása után határoz.

A nyilvánosság kizárása esetében a kir. ügyész és panaszlott részéről kijelölt két-két bizalmi férfi jelen lehet.

A tárgyalás vezetése és a rend fentartása.

A B. P. XVIII. fejezetének megfelelő rendelkezései szerint: a tárgyalást az elnök vezeti és határoz a kir. ügyésznek és panaszlottnak az eljárás

rásra vonatkozó minden indítványa felett, melyre nézve a törvény vagy ezen rendelet az intézkedést a törvényszéknek nem tartja fenn. Az elnök felügyel arra, hogy az ügyre éppen nem tartozó körülmények bizonyításával vagy fejtegetésével a tárgyalás menetét ne késleltessék.

Az elnök feladata továbbá a rendnek és a tárgyalás méltóságának fenntartása. A hallgatóság közül a rendzavarókat és azokat, kik a tárgyalás méltóságát sértik, tetszést vagy nemtetszést nyilvánítanak, rendreutasítja, s ha ez eredménytelen maradt, a teremről kiutasíthatja vagy kivezetheti. Ha a tárgyalás rendjét másképp nem lehet fentartani, az egész hallgatóságot eltávolíthatja. Az elnök azt, aki rendeletének ellenszegül, vagy a rendet ismételve vagy súlyosabban megzavarja, tartóztathatja és nyolc napig terejdhető elzárással büntetheti.

Ha a panaszlott, a tanú vagy szakértő illetlen vagy durva magaviseletet tanúsítanak vagy ha az ügy megítélésére vagy bizonyítására nem tartozó sértő kifejezést használnak, az elnök rendreutasítja őket és az engedetleneket 200 koronáig terjedhető, elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel büntetheti.

Ha a panaszlott az elnök figyelmeztetése ellenére ismételve durván viselkedik, a törvényszék határozata alapján a teremről kivezethető, őrizet alá helyezhető és a tárgyalás távollétében folytatható, azonban a bizonyító eljárás befejezése előtt a terembe hívandó és a távollétében történt kihallgatásról értesítendő.

A katonai bíróság hatóságának alávetett egyént, ha a tárgyalást zavarja, az elnök szintén rendreutasíthatja, esetleg eltávolíthatja és megbüntetése végett a feljebbvaló katonai hatóságot megkeresi.

Ha ügyvéd rendzavarást követ el, az elnök őt rendreutasítja, ismételt vagy súlyosabb rendzavarás esetében pedig a bíróság őt 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetheti és amennyiben a rendzavarás oly mértékű, hogy a tárgyalás vele nem folytatható, helyette más ügyvédet is rendelhet ki. Amennyiben ez azonnal egyáltalán nem, vagy csak a panaszlott érdekeinek sérelmével történhetnék, a tárgyalás más ügyvéd választása, illetve kirendelése végett az illető ügyvéd költségére félbeszakítandó vagy elnapolandó.

Ha a kir. ügyészség tagját terhelné súlyosabb rendzavarás és az elnök figyelmeztetése eredménytelen maradt, a tárgyalás félbeszakítandó és feljebbvalója más közvádoló kirendelése végett kereendő meg.

Elnapolás. Kiegészítés.

11. §.

A törvényszék, ha a bizonyítás felvétele végett szükséges, vagy ha a panaszlottnak a védelem előkészítésére nem volt elég ideje, a tárgyalást elnapolja. Ha a törvényszék az ügynek bővebb felderítését tartja szükségesnek, közbenszóló végzéssel az eljárás kiegészítését rendeli el.

Ha a tárgyalás folyamán a törvényszék illetékességéhez tartozó más vétség jelenségei merülnek fel, mint amelyre nézve a tárgyalás el van rendelve, a törvényszék pedig az eljárás különválasztását nem tartja helyénvalónak, a panaszlott kérelmére a tárgyalást legalább 15 napra el kell napolni. Az elnök köteles a védő nélkül megjelent panaszlottat ezen kérelmezési jogára figyelmeztetni.

Tárgyalás befejezése.

12. §.

A tárgyalás befejezése után a törvényszék annak fejleményeihez képest vagy végzéssel megszünteti az eljárást, vagy ítéletileg vétkesnek mondja ki a panaszlottat és kiszabja reá a törvényszerű büntetést. Mindegyik esetben határozatát indokolni köteles s azt csakis a tárgyaláson fenforgott bizonyítékokra alapíthatja. A kir. ügyész indítványai a törvényszéket semmi irányban sem kötik.

Pénzbírságra, illetve pénzbüntetésre szóló ítélet esetében az elítélt annak 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett való megfizetésére kötelezendő.

Eljárási költségek.

13. §.

Az elítélt panaszlottat az ítéletben egyúttal a felmerült és számszerűen meghatározandó eljárási költségnek 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett való megfizetésére s a még felmerülendő költségnek viselésére kell kötelezni. Az eljárási költség a kincstárból előlegezendő s azt terheli végleg, ha az eljárás megszüntetik. Az eljárási költséghez számítandó az ítélet végrehajtásával járó költség is.

Ha egy ügyben többen vannak elítélve, mind-egyiknek terhére külön állapítandó meg az általa viselendő költség. Ha egy és ugyanazon mulasztásban vagy tiltott cselekményben többen találtattak vétkeseknek, a költségek egyetemleges viselésének kérdésében az anyagi jogszabályok irányadók,

Határozat közlése.

14. §.

A törvényszék határozata, ha tárgyalás folytán hozattak, kihirdetés útján, ellenkező esetben kézbesítés útján közöltetnek az érdekelttekkel.

A tárgyalás folytán hozott határozatot is kézbesíteni kell azoknak az érdekeltteknek, a kik a kihirdetéskor nincsenek jelen, vagy akik ezt a kihirdetéskor kérik. Ezekre nézve a jogorvoslati határidő a kézbesítéstől számítandó.

Perorvoslatok.

15. §.

A törvényszék ítéletét a panaszlott, a védő s a kir. ügyész, a tárgyalás után hozott megszüntető végzést a kir. ügyész a kir. ítélőtáblához felebbezheti. Felebbezésének a jelen rendeletbe ütköző s a tárgyaláson előfordult alaki jogsértés miatt is van helye.

A törvényszéknek a tárgyalás előkészítésére vonatkozó végzései ellen, nevezetesen azok ellen, amelyekkel vizsgálatot rendel, annak kiegészítése vagy befejezése iránt intézkedik, a vizsgáló biztosnak utasítást ad, a felek előterjesztéseit elintézi, a panaszlottat nyilatkozatra hívja fel, vagy azt mellőzi, könyvvizsgálatot, tárgyalást rendel vagy a tárgyalást elnapolja, külön jogorvoslatnak nincs helye. Egyéb végzései ellen a panaszlott, a védő s a kir. ügyész, ez utóbbi különösen oly végzes ellen, amely az eljárás megindítását mellőzi vagy az eljárást tárgyalás nélkül megszünteti, — továbbá a tanúk,

szakértők, tolmácsok s a rendbírsággal sújtottak, ezek azonban csupán a reájuk vonatkozó rendelkezések ellen, — a kir. ítélőtáblához felfolyamodással élhetnek.

Mind a felebbezés, mind a felfolyamodás a kihirdetéstől vagy kézbesítéstől számított 8 nap alatt egy példányban adandó be a törvényszéknél.

A törvényszék az elkésett, kizárt vagy arra nem jogosult személy által beadott felebbezést vagy felfolyamodást hivatalból visszautasítja.

16. §.

A felebbezőnek vagy felfolyamodónak ellenfele a felebbezést, illetőleg felfolyamodást és indokolását a bíróságnál megtekintheti és ellenészrevételeit az iratok felterjesztéséig a törvényszéknél, azután pedig az ügynek elintézés végett való bejelentéséig a kir. ítélőtáblánál benyújthatja.

Felfolyamodás és felebbezés felfüggesztő ya.

17. §.

A felfolyamodásnak csupán abban az esetben van felfüggesztő hatálya, ha a B. P. 194. és 232. §-aiban meghatározott rendbüntetés alkalmazása támadtatik meg, más esetekben a törvényszék a megtámadott végzés foganatosítását fontos okból a felfolyamodás elintézéséig felfüggesztheti.

A felebbezés felfüggeszti az ítélet jogerőre emelkedését. Ha az ítéletnek csak egy része van felebbezve vagy ha több panaszlott közül csak az egyik vagy egyesek felebbeztek, az ítélet nem

felebbezett részében vagy a nem felebbező panaszlottra nézve rendszerint jogerőre emelkedik. Oly esetben azonban, midőn az ügy csak egységesen dönthető el, az ítélet az egyik panaszlott vagy védője által beadott felebbezés alapján a többiek javára is felülvizsgálandó.

A kir. ügyész a panaszlott javára is felebbezhet.

J e g y z e t e k. A felfolyamodásnak felfüggesztő hatálya van, ha ezzel a megidézett, de meg nem jelent vagy eltávozott tanúra (B.P. 194. §) vagy a megidézett, de meg nem jelent, úgyszintén az eskü letételét vagy véleményadását törvényes ok nélkül megtagadó szakértőre behajthatlanság esetén elzárással helyettesítendő pénzbüntetés alkalmazása támadtatott meg. (B. P. 232. §).

Felfolyamodás elintézése.

18. §.

A kir. ítélőtábla a felfolyamodást zárt ülésben végzéssel intézi el.

Végzése ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Felebbezés elintézése.

19. §.

Felebbezés esetében a kir. ítélőtábla a felterjesztett iratokat elsősorban tanácsülésben abból a szempontból vizsgálja meg, hogy az ügy érdemi leg elintézhető-e?

Ha úgy találja, hogy a felebbezést a 15. §

utolsó bekezdése értelmében már az első bíróság köteles lett volna hivatalból visszautasítani, azt visszautasítja.

Ha pótlást vagy a bizonyító eljárás kiegészítését vagy ismétlését látja szükségesnek, ez irányban a B. P. 401—403. §-ainak megfelelő alkalmazásával intézkedik. Ha a felek a felebbezésben az ellenészrevételekben vagy külön beadványban új tanúkra vagy szakértőkre hivatkoztak s az azokkal bizonyítani kívánt ténykörülmény az ügy megbírálására befolyással lehet, e tárgyban bizonyításfelvételt rendelhet el.

Ha az ügy érdemileg elintézhető vagy az elrendelt pótlás vagy kiegészítés teljesítetett, a kir. ítélőtábla az ügy nyilvános tárgyalására határnapot tűz ki s arra a főügyészséget, a panaszlottat s ennek védőjét megidézi.

J e g y z e t e k. A B. P. 401—403. §-ainak megfelelő alkalmazása mellett a kir. ítélőtábla, ha szabályellenes felterjesztés miatt valamely intézkedés vagy az iratok kiegészítése, vagy a felebbezéshez előadott körülményekre nézve a törvényszék részéről adandó felvilágosítás szükséges és ezek iránt ülésen kívül nem történt intézkedés: az iratokat a szükséges kiegészítés, illetőleg felvilágosító jelentés végett a felterjesztő bírósághoz rendelvénnyel visszaküldi.

Ha kir. ítélőtábla a bizonyítást hiányosnak tartja, vagy ha nyomatékos kétsége van a törvényszék ítéletének alapjául szolgáló ténybeli megállapítások helyességére nézve és úgy találja, hogy emiatt a panaszlott vagy az elsőfokú tárgyaláson már kihallgatott, esetleg más tanúk vagy szakértők kihallgatása, illetőleg más bizonyíték felvétele vagy megszerzése szükséges, végzésben állapítja meg, hogy:

1. a bizonyítás az egész tényállásra, vagy csak egyes vitás ténybeli megállapításokra terjedjen ki;

2. mely bizonyítékok veendőek fel vagy szerzendők meg;

3. a bizonyíték felvétele, illetőleg megszerzése a felebbviteli tárgyaláson vagy pedig kiküldés illetőleg meghagyás útján történjék-e.

Amennyiben a bizonyításnak a kir. ítélőtábla előtt való felvétele nagy nehézséggel járna, a kir. ítélőtábla a felvételre saját bíróját vagy az első fokban eljáró törvényszéknek bíróját küldi ki, esetleg azzal azt a járásbírószéket bízza meg, amelynek területén a felvétel legkönnyebben történhetik.

A bizonyításnak más irányban való kiegészítése a törvényszéknek hagyható meg.

Ha a kir. ítélőtábla az ekként felvett bizonyításnak a tárgyaláson való ismétlését szükségesnek tartja, ezt akár tanácsülésben, akár tárgyaláson elrendelheti.

Felebbviteli tárgyalás.

20. §.

A felebbviteli tárgyaláson az ügy előadója a felebbezés szabta keretben ismerteti az ügy állását, nevezetesen előadja a vitás tényköörülményekre nézve az elsőbírószék előtti tárgyaláson előfordult, valamint a kir. ítélőtábla rendeletéből újabban felvett bizonyítékokat. Lényeges okiratokat, nyilatkozatokat, tanúvallomásokat és szakértői véleményeket fel kell olvasni. Ezután felolvassa vagy felolvastatja a felebbezett határozatot s ismerteti felebbezésnek és az esetleges ellenészrevételeknek tartalmát.

A felek megtehetik a bizonyító eljárásra s az egyes bizonyítékokra vonatkozó észrevételeiket és új bizonyítékokat hozhatnak fel.

Ha a bizonyító eljárásnak a kir. ítélőtábla előtt való megisméltése vagy új bizonyításfelvétel mutatkozik szükségesnek, a kir. ítélőtábla erre nézve a jelen rendeletből folyó eltérésekkel a B. P. 415. §-a szerint jár el.

A bizonyító eljárás befejezése után a főügyészség képviselője előterjeszti indítványát s a védő és utána a panaszlott a védelmet.

Egyebekben a másodbírótság előtti eljárásra s a határozatalra nézve a 10., 12. és 13. §-ok szabályai megfelelően alkalmazandók.

J e g y z e t. Ha a bizonyító eljárásnak a kir. ítélőtábla előtt való megisméltése vagy új bizonyításfelvétel mutatkozik szükségesnek, a kir. ítélőtábla a B. P. 415. §-ához képest, a felebbviteli tárgyalásra a kir. főügyészt, a panaszlottat és védőjét és a felebbviteli tárgyalást elrendelő határozatban megjelölt tanúkat és szakértőket megidézi.

Ily esetben a felebbviteli tárgyalás határnapja akként tűzendő ki, hogy a panaszlottnak szóló idézés valószínű kézbesítése és a határnap között 15 napi időköz essék.

Kir. ítélő tábla határozatai elleni jogorvoslat.

21. §.

A kir. ítélőtáblának a felebbezési eljárásban hozott végzései ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Ítélete ellen csak a panaszlott adhat be semmisségi panaszt, ha a törvény megsértésével ítéltett el.

A semmiségi panasz ügyvéd által a másod-bírósi ítélet közlésétől számított 8 nap alatt a törvényszéknél adandó be, amely azt elintézés végett a kir. Curiához terjeszti fel. Ha a panaszlottnak ügyvédi vagy bírói képesítése van, vagy jogtudor, semmiségi panaszát sajátkezűleg aláírva személyesen is beadhatja.

A 15. §. utolsó bekezdése s a 16. § megfelelően alkalmazandó.

J e g y z e t e k. A kir. törvényszék az elkésett, kizárt, vagy arra nem jogosult személy által beadott semmiségi panaszt hivatalból visszautasítja. A panaszlottnak ellenfele a semmiségi panaszt és indokolását az iratok felterjesztéséig a törvényszéknél, azután pedig a Curiánál megtekintheti.

Semmiségi panasz elintézése a Curiánál.

22. §.

A kir. Curia, ha a semmiségi panaszt hivatalból visszautasítandónak nem találja, annak nyilvános ülésen való megvizsgálására határnapot tűz ki, s arra a koronaügyészt és a panaszlott védőjét megidézi.

Az ügy előadására nézve a kir. Curiánál is a 20. §. szabályai alkalmazandók, bizonyítási eljárásnak azonban nincs helye. A másodbírósi által megállapított tényállás csak annyiban támadható meg, amennyiben a másodbírósi jogszabály megsértésével állapított meg valamely tényt.

Az előadás befejezése után előbb a koronaügyész vagy helyettese, azután a védő, vagy ha a panaszlottnak ügyvédi vagy bírói képesítése van vagy jogtudor, ő maga szólalhat fel; további szóváltásnak nincs helye.

A kir. Curia, ha a semmiségi panasznak helyt ad, rendszerint azonnal az ügy érdemében is határoz s ez esetben a tényállást az előtte fekvő adatok alapján önmaga szabad meggyőződése szerint állapítja meg. Ha azonban az ügyet nem tartja érdemileg megbírálnak, a másodbíróságot újabb eljárásra és új érdem határozat hozatalára utasítja.

A Kir. tábla és Curia határozatainak közlése

23. §.

A kir. ítéletábrának s a kir. Curiának határozatait az elsőbíróság kézbesítés útján közli a felekkel.

Igazolás.

24. §.

A panaszlott, a ki hibáján kívül akadályozva volt abban, hogy az elsőbírósági tárgyaláson megjelenjen vagy felebbezését vagy semmiségi panaszát kellő időben beadja, igazolást kérhet. Más mulasztás miatt igazolásnak nincs helye.

Az igazolási kérvényt az elmulasztott tárgyalási naptól, illetőleg az elmulasztott jogorvoslati határidő lejártától számított 30 nap alatt a törvényszéknél kell beadni. A kérvény felszerelésére és elintézésére nézve a B. P. 464—466. §-ai irányadók.

Igazolásnak helyt adó elsőbírósági végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye. Az igazolást megtagadó elsőbírósági végzés ellen a panaszlott 8 nap alatt felfolyamodást adhat be. A kir. ítéletábrának az igazolás kérdésében végérvényesen határoz.

J e g y z e t e k. A B. P. 464—466. §-ainak irányadása szerint az igazolási kérvényben a mulasztás oka és az ezt igazoló adatok megjelölendők s a mennyiben panaszlottnak bizonyíték áll rendelkezésére, az a beadványhoz melléklendő, vagy a bíróságnak bemutatandó. Az elmulasztott felebbezési vagy semmiségi panasz-beadványát a panaszlott az igazolási kérelemmel együtt nyújtja be.

A kérelem felett az előterjesztett adatok alapján az a törvényszék határoz, mely az elmulasztott cselekmények kellő időben való teljesítése esetén az ügy érdemében eljárta vagy intézkedett volna.

Ha az igazolási kérelem adatai az igazolásnak a 24. §. első bekezdésében említett feltételeit valószínűkké teszik: a törvényszék az igazolásnak helyt ad, ellenkező esetben a kérelmet megtagadja.

Ha a törvényszék az igazolásnak helyt ad, egyúttal a mulasztás pótlása iránt intézkedik, esetleg az érdemben határoz.

Ujrafelvétel.

25. §.

Ujrafelvételt csak a panaszlott kérhet egy ízben a B. P. 446. §-ában meghatározott feltételek valamelyikének fenforgása esetében és ő is csak akkor, ha szabadságvesztésbüntetésre ítéltetett, vagy ha sem nyilatkozat benyújtva, sem védelem előterjesztve nem volt.

Ha a panaszlott az újrafelvétel kérése előtt meghalt, azt helyette özvegye és törvényes leszármazója kérheti.

A kérvényt annál a bíróságnál kell beadni, amely az ügyben első fokon eljárta. A B. P. XXI. fejezetének az újrafelvétel iránt tett indítvány tár-

gyalását s a határozathozatalt illető rendelkezései a jelen rendeletből folyó eltérésekkel megfelelően alkalmazandók.

Az újrafelvétel elrendelése ellen jogorvoslatnak nincs helye. Megtagadása ellen a kérelmező fél 8 nap alatt felfolyamodást adhat be. A kir. ítélőtábla végérvényesen határoz.

J e g y z e t e k. Az újrafelvétel feltételei a B. P. 446. §-a értelmében a következők:

1. Ha a panaszlott ellen az alapperben bizonyítékul hamis vagy hamisított okirat valódi gyanánt volt használva, vagy hamis tanúzás volt elkövetve, vagy hamis szakértői vélemény volt adva és ezek a bizonyítékok az ítéletre befolyással lehettek;

2. ha az ítélő bíróságnak valamelyik tagja, vagy a vizsgálóbiztos meg volt vesztegetve, vagy ha közülük valamelyik az eljárásra vonatkozólag hivatalos kötelességének a büntetőtörvények alá eső más megszegését követte el és nincs kizárva az, hogy ezek a bűncselekmények az ítéletre befolyással voltak;

3. ha a panaszlott olyan új tényt vagy bizonyítékot hoz fel, mely akár magában, akár kapcsolatban a befejezett eljárás folyamán felhozottakkal a panaszlottnak nembűnösségét vagy a törvények enyhébb intézkedése alá eső bűncselekményben való bűnösségét teszi valószínűvé;

4. ha ugyanarra a bűncselekményre nézve több ítéletet hoztak és ezeknek az ítéleteknek valamint az alapjukul szolgáló tényeknek egybevetéséből nyilvánvaló, hogy ugyanazt az egyént ismételve ítélték el, vagy hogy egy vagy több panaszlott ártatlan, illetőleg olyan bűncselekményben bűnös, amely a törvényeknek enyhébb intézkedése alá esik, mint az, amely miatt elítélték.

A B. P. XXI. fejezetének az újrafelvétel iránti

kérés tárgyalását s a határozathozatalt illető rendelkezesei a jelen rendeletből folyó eltérésekkel megfelelően alkalmazva, a következők:

A törvényszék a kir. ügyészség meghallgatása után vizsgálat és tárgyalás nélkül végzéssel visszautasítja az újrafelvétel iránti indítványt, ha meghatározott kellékeknek nem felel meg, nevezetesen ha arra nem jogosított egyén tette, ha benne az újrafelvétel alapjául szolgálható körülmény vagy eset nincs megjelölve, vagy ha alkalmas bizonyíték nincs felhozva. Ha nincs ok az újrafelvétel iránt tett indítvány visszautasítására és a panaszlott bizonyítékra is hivatkozik, a törvényszék ezt megszerzi, esetleg felvételét meghagyja a vizsgálóbiztosnak, aki a tanúkat, ha törvényes akadály fenn nem forog megesketi.

Ha a törvényszék a bizonyítást teljesen meg-hiusultnak találja, az újrafelvételi kérést elutasítja, ellenkező esetben tárgyalást tűz ki, amelyre az újrafelvételt indítványozót és ellenfelét megidézi.

Tárgyalást tűz ki a törvényszék akkor is, ha a törvényes kellékekkel ellátott indítvánnyal a bizonyíték is be van mutatva, vagy oly tényre történik hivatkozás, mely nem igényel bizonyítást. A kir. ügyészség közbenjárása nélkül a tárgyalás meg nem tartható.

A tárgyalást az elnök az ügy rövid megjelölésével nyitja meg. Ezt követi az előadónak az újjáfelvétel keretéhez mért előadása. Ezután az újrafelvételt indítványozó tesz szóbeli előterjesztést, mire a kir. ügyészség válaszolhat. A törvényszék a felek meghallgatása után zárt ülésben határoz az újrafelvétel elrendelése vagy megtagadása iránt.

Megtagadandó az újrafelvétel, ha kellő bizonyíték nem támogatja az indítványban felhozott tény valódiságát, vagy ha az újrafelvételnek fel-

tételei nem forognak fenn. Ellenkező esetben az újrafelvételt el kell rendelni és arra tárgyalást kitűzni. Ha azonban a panaszlott már meghalt, tárgyalás nem tartandó, hanem a törvényszék az indítványozó részéről bemutatott, esetleg a vizsgálóbiztos által felvett bizonyítékok alapján az ügy érdemében hoz határozatot. Az esetben, ha ezen bizonyítékokat meggyőzőknek találja, a korábbi ítéletet részben vagy egészben hatályon kívül helyezi és új ítéletet hoz, ellenkező esetben az újrafelvételi indítványt elutasítja.

Tárgyalás nélkül akkor is lehet ítéletet hozni, ha a **beszerzett bizonyíték** kellő alapot nyújt a panaszlottnak felmentésére vagy büntetésének leszállítására, azt a kir. ügyészség is kifejezetten elismeri és a panaszlott a tárgyalás megtartását nem kívánja.

Az új tárgyaláson csak az a bizonyítás veendő fel, mely az újfelvétel iránt tett indítványnak és az ítélet megtámadott részének alapjául szolgál. A többé ki nem hallgatható panaszlottnak, társának, tanúnak és szakértőnek vallomása, illetőleg véleménye felolvasható.

A tárgyalás eredménye alapján a törvényszék az előbbi ítéletét hatályában fentartja, vagy egészen illetőleg részben hatályon kívül helyezi és új ítéletet hoz.

Ez ítélettel az alapperben jogerősen megállapítva volt büntetésnek az újrafelvételi eljárás jogerős befejezéséig való félbeszakítása, illetőleg felfüggesztése csak akkor rendelhető el, ha a bíróság a korábbi ítéletet hatályon kívül helyezte. Az előbbi ítéletben megállapított büntetésnél súlyosabb nem szabható ki. A kiállott büntetést az újabban kiszabott szabadságvesztés, vagy pénzbüntetésbe arányosan be kell számítani.

26. §.

Ha a cselekmény vagy mulasztás, amely miatt az eljárás megindítandó, csak pénzbírsággal, illetve pénzbüntetéssel büntethető (1875. évi XXXVII. t.-cikk 34. §-a, 1897. évi XXXII. t.-cikk 21. §-ának második bekezdése), a törvényszék rendszerint vizsgálat és tárgyalás mellőzésével felhívja a panaszlottat, hogy igazoló nyilatkozatát a felhívás vételétől számított 5 nap alatt adja be. A felhívás a panaszlottnak saját kezéhez kézbesítendő s ha ez belföldön nem lehetséges, a hivatalos lapban egyszer közzéteendő. A közzététel pótolja a kézbesítést.

A határidő eltelte után a törvényszék az esetleg beadott nyilatkozat figyelembevételével a hivatalos tudomására jutott adatok alapján a büntetés kiszabása vagy az eljárás megszüntetése iránt zárt ülésben végzéssel határoz és végzését a panaszlottnak s a kir. ügyésznek kézbesítetteti, kik az ellen a kézbesítéstől számított 8 nap alatt a kir. ítélőtáblához felfolyamodhatnak.

A felfolyamodás halasztó hatályú; annak elmulasztása miatt a panaszlott a 24. § első és második bekezdésének megfelelő alkalmazásával igazolást kérhet.

A kir. ítélőtábla végérvényesen határoz.

Jegyzet. Az 1875. évi XXXVII. t.-cikk 221. §-ának az 1876. évi XXXVI. t.-cikk 34. §-ának és az 1897. évi XXXII. t.-cikk 21. § második bekezdésének tartalmát lásd az 1. § jegyzetei közt.

27. §.

Az előző § eseteiben is a 4—25. §-okban szabályozott eljárás követendő, ha a panaszlott

maga nyilatkozatában vizsgálatot vagy tárgyalást kér, vagy a bíróság a tényállás felderítése végett a vizsgálatot vagy a szóbeli tárgyalást szükségesnek találja, vagy végre, ha a panaszlott mentelmi jogot élvez.

A jogerős határozat végrehajtása.²¹

28. §.

A jogerős ítélet vagy marasztaló végzés a B. P. XXVIII. fejezetében foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazásával hajtandó végre.

A törvényszék felfüggesztheti a felelbezés vagy semmiségi panasz elmulasztása folytán jogerőre emelkedett ítéletnek vagy a felfolyamodás elmulasztása folytán jogerőre emelkedett marasztaló végzésnek végrehajtását, ha a panaszlott kellő időben igazolást kért és kérelme alaposnak látszik. Az ítélet végrehajtását fel kell függeszteni, ha újrafelvételt kértek s a bíróság a kérelemnek helyt adott.

J e g y z e t e k. A B. P. XXVIII. fejezetében foglalt rendelkezések megfelelő alkalmazása az ítélet végrehajtására vonatkozólag következő: Az ítélet, illetőleg az ítéletnek egyes intézkedése csak jogerőre emelkedése után hajtható végre. Azon ítélet, mely ellen perorvoslat egyáltalában nem használható, meghozásával, más ítélet pedig akkor emelkedik jogerőre, midőn a jogosítottak elmulasztották, illetőleg visszavonták a használható perorvoslatot vagy azt a bíróság visszautasította vagy elutasította.

A végrehajthatóságot a határozat kiadványain a törvényszék elnöke, illetőleg vezetője bizonyítja.

A végrehajtás foganatosítása a büntetésre és

az 1890. évi 43. t.-cikk intézkedéseinek korlátai közt az államkincstárból előlegezett költségekre nézve is, a kir. ügyészséget illeti.

Egyéb megítélt költség és a végítélet magánjogi igény tekintetében a végrehajtásnak csak az érdekelt egyén kérelme alapján van helye.

E célból a határozatnak a jogerőre emelkedés záradékával ellátott kiadványa a kir. ügyészségnek és annak is kézebsítendő, akinek részére kártérítés vagy más igény van megállapítva. Amennyiben a határozat a végrehajthatóság beállta előtt van kiadva, arra a jogerőre emelkedés záradékát az érdekelt egyén kérelmére utólag kell reávezetni.

A törvényszék a jogerősen fogházbüntetésre ítélt panaszlottat az ítélet kihirdetése után a kir. ügyészségnek adja át.

Ha az ítéletet kézbesítés útján közlik, vagy ha a panaszlott az ítélethirdetésre elő nem állítható: a további eljárás a kir. ügyészséget illeti.

A pénzbüntetésnek, ha be nem hajtható, mily nemű és tartamú szabadságvesztés büntetésre való átváltoztatása iránt amennyiben erről az ítélet nem intézkedik, az elsőfokú bíróság utólag tárgyalás nélkül végzéssel határoz. Ezen végzés ellen bejelentett felfolyamodásnak felfüggesztő hatálya van.

A jogerősen megállapított szabadságvesztés büntetés rendszerint azonnal foganatba veendő.

Az a panaszlott, aki perorvoslattal nem élt, vagy a büntetés mértéke miatt él perorvoslattal, a szabadságvesztés büntetést az ítéletnek jogerőre emelkedése előtt is megkezdheti.

Az ilyen elítéltre, valamint arra nézve, akik ellen szabadságvesztés büntetést jogerősen megállapítottak, a törvényszék a kikérdezéskor írásbeli értesítést ad a kir. ügyészségnek. Ez értesítésben az elítélt nevének és személyi viszonyainak megjelölé-

sével az ítélet rendelkező, illetőleg végrehajtandó része rövid, de szabatos kivonatban közlendő, s amennyiben a bíróság a jelenlevő elítéltet átadta a kir. ügyészségnek, ez a körülmény is felemlítendő.

Az értesítés kiállítása után esetleg bejelentett perorvoslatról a kir. ügyészség azonnal értesítendő.

A még nem jogerős ítélet végrehajtása esetében az elítélt a perorvoslat elintézése előtt is azonnal szabadlábra helyezendő, mihelyt a kiszabott büntetés ideje letelt.

Ha a szabadlábon levő elítélt akkor, midőn elene a szabadságvesztés büntetésnek végrehajtása megkezdendő volna, elmebetegségben, vagy olyan súlyos betegségben szenved, mely miatt büntetésének végrehajtása életét veszélyeztetné, a szabadságvesztésnek végrehajtása a felgyógyulásig elhalasztandó.

Elhalasztható a szabadságvesztés büntetés végrehajtása, ha az elítélt, habár nem súlyos, de ragályos betegségben szenved vagy az elítélt nőnek terhessége annyira előrehaladott, hogy a szülés bekövetkezése a büntetés tartama alatt várható.

Elzárás valamint egy évi és ennél rövidebb tartamú fogház végrehajtásának megkezdése, habár a fentebb említett okok kívül egyik sem forog fenn, egy ízben legfeljebb két hónapra elhalasztható, ha az elítélt kimutatja, hogy a büntetésnek azonnal való végrehajtása neki vagy családjának a büntetés célján kívül eső súlyos sérelmet okozna és ha szökésétől tartani nem lehet.

Tényleges katonai szolgálatban álló elítélt ellen a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elhalasztása az illetékes katonai hatóság megkeresése folytán, a katonai szolgálat leteltéig az erre vonatkozó szabályok értelmében elhalasztható.

A halasztás iránti kérelem a büntetés végre-

hajtásának megkezdése előtt terjesztendő elő. A határozat a kir. ügyészséget illetőleg az igazságügyi minisztert illeti.

A kérelem előterjesztése a végrehajtás megkezdését nem függeszti fel és nem szakítja félbe.

Amennyiben különös tekintetet érdemlő körülmények forognak fenn, az igazságügyminiszter több ízben és két hónapnál hosszabb tartamú halasztást is adhat.

A büntetés elhalasztására jogosító hatóság megengedheti, hogy az elítélt panaszlott az elzárás vagy fogházbüntetést a törvényszék székhelyén kívül álló fogházban tölthesse ki.

A bíróságnál vagy a kir. ügyészségnél benyújtott vagy jegyzőkönyvbe mondott kegyelmi kérvény közvetlenül az igazságügyminiszterhez terjesztendő fel.

A kegyelmi kérvénynek rendszerint nincs felüggesztő hatálya, az igazságügyminiszter azonban a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának a kegyelmi kérvény érdemleges elintézéséig való elhalasztását vagy félbeszakítását elrendelheti.

A kir. ügyészség az elítélt panaszlottat rendszerint megidézi a szabadságvesztés büntetés megkezdésére.

Ha az idézésre meg nem jelen, vagy ha megszökésétől kell tartani, elővezető, vagy elfogató parancsot, ha pedig megszökött vagy elrejtőzött, nyomozólevelet is bocsáthat ki a kir. ügyészség.

Ha az elítélt panaszlott tényleges katonai szolgálatban áll, a feljebbvaló katonai hatóság kere sendő meg a fennálló szabályok értelmében a büntetésnek végrehajtása illetőleg az elítéltnak e végből átkisértetése végett.

Azon elítélt ellen, aki büntetésének tartama

alatt a fogházból megszökött, a kir. ügyész vagy a járásbíró nyomozólevelet bocsáthat ki.

A büntetés végrehajtása alatt kórházban töltött idő a büntetésbe beszámítandó, kivéve ha az elítélt betegséget színlelt vagy betegségét a büntetés végrehajtásának megakadályozása végett maga idézte elő.

Ez időnek be nem számítása tekintetében a kir. ügyészség indítványára az a törvényszék határoz, melynek területén az elítélt büntetését töli. Ily esetben a bíróság az elítéltet a vizsgáló biztossal vagy járásbíróval kihallgattatja és tárgyalás nélkül végzést hoz.

Panaszlott halála esetén.

29. §.

Az ítélet vagy marasztaló végzés hatályát veszti, ha jogerőre emelkedése előtt a panaszlott meghal.

A panaszlottnak az ítélet vagy marasztaló végzés jogerőre emelkedése után bekövetkezett halála a kiszabott pénzbüntetésnek, illetve pénzbírságnak s az eljárási költségeknek behajtását nem gátolja.

Mentelmi jog.

30. §.

A mentelmi jog szabályai a jelen rendelettel szabályozott eljárásban is irányadók.

Ha több a panaszlott, a mentelmi jogot nem élvezőkkel szemben az eljárás nem függeszthető fel, kivéve, ha a mentelmi jogot élvezőnek megidézése és megjelenése nélkül ítélet nem hozható.

Iratok kezelése.

31. §.

A törvényszékek a jelen eljárásra tartozó ügyekről külön jegyzéket vezetnek.

Az ügyiratok az illető cég bejegyzésére vonatkozó iratok között külön iratjegyzékben őrzendők meg .

Egyebekben az iratok kezelésére nézve az 1891. évi augusztus hó 19-én 4291/I. M.E. sz. a. kelt rendelettel megállapított bírói ügyviteli szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

Rendelet életbelépte.

32. §.

A jelen rendelet 1907. évi január hó első napján lép életbe.

Ezen naptól fogva a már korábban folyamatba tett ügyekben is ezen rendelet szabályai alkalmazandók, ha addig elsőbírósági véghatározat még nem hozott vagy ha a hozott véghatározat feloldása folytán az ügy az említett időpont után ismét az elsőbíróságnál van elintézés alatt.

TARTALOM-JEGYZÉK.

	Oldal
Előszó	3
Tartalomjegyzék	4
Bevezetés	5
Bíróság illetékessége	5
Tanácsok megalakítása	11
Eljárás megindítása	13
Vizsgálat elrendelése	14
Vizsgáló biztos kötelessége	14
Kir. ügyész kötelessége	31
Sértett jogai	33
Vizsgálat befejezése	34
Tárgyalásra idézés	35
Tárgyalás	35
Elnapolás. Kiegészítés	43
Tárgyalás befejezése	44
Eljárási költségek	44
Határozat közlése	45
Perorvoslatok	45
Felfolyamodás és felebbezés felfüggesztő hatálya	46
Felfolyamodás elintézése	47
Felebbezés elintézése	47
Felebbviteli tárgyalás	49
Kir. ítélőtábla határozatai elleni jogorvoslat	50
Semmiségi panasz elintézése a curiánál	51
Kir. ítélőtábla és Curia határozatainak közlése	52
Igazolás	52
Ujra felvétel	53
Jogerős határozat végrehajtása	58
Panaszlott halála esetén	62
Mentelmi jog	62
Iratok kezelése	63
Rendelet életbelépte	63

Tudományos Zsebkönyvtár.

Philologia.

b) Magyar nyelv.

Folyó sz.

Ált. nyelvtudomány. Irta Dr. Rubinyi M.	192—193
Magyar nyelvtan. Irta Gaal Mózes	11
Magyar helyesírás szabályai. Irta Fejes Áron	173
Magyar helyesírás törvényei. Irta Gaal Mózes	45
Magyar poétika. Irta Gaal Mózes	22
Magyar retorika. Irta Gaal Mózes	13
Magyar stilisztika. Irta Gaal Mózes	12

c) Idegen nyelvek.

Angol nyelvtan. Irta Dr. Pröhle Vilmos	7
Francia nyelvtan. Irta Dr. Pröhle Vilmos	6
Nemet nyelvtan. 2. kiadás. Irta Albrecht János	25
Nemet helyesírás. Irta Albrecht János	111
Olasz nyelvtan, gyakorlati. Irta Dr. Cs. Papp J.	101
O-zmán-török nyelvtan. Irta Dr. Pröhle Vilmos	26
Roman nyelvtan Irta Cupcea Péter	184—186

Természettudományok.

I. Természetan.

Akustika. Irta Dr. Lévy Ede	81
Elektromosság. Irta Dr. Lévy Ede	85
Elektrotechnika. Irta Dr. Bozóky Endre	142—143
Mechanika. Irta Dr. Lévy E.	78
Meteorologia, klimatologia. Irta Dr. Bozóky Endre	99
Physikai repetitorium I., II., III, füzet. Irta Dr. Lévy Ede	78, 81, 85
Physikai zsebkönyv. Irta Dr. Bozóky Endre	110

II. Vegytan.

Chemia. I. Szervetlen rész. Irta Schwicker Alfréd	77
Chemia. II. Szerves rész. Irta Schwicker Alfréd	93

III. Termeszetrájs.

a) Embertan.

Anthropologia. Összeállította Lósy J.	108
--	-----

b) Állattan.

Állatok fejlődése. I. Irta id. Dr. Perényi J.	117—118
Állatok fejlődése. II. Irta id. Dr. Perényi J.	124

Tudományos Zsebkönyvtár.

Mennyiségtan.

	Folyó sz.
Ábrázolástan. I., II. füzet. Irta Kolbai Arnold	48—47
Algebra. 2. kiadás. Irta Dr. Lévay Ede	44
Algebrai példatár. 3. kiadás. Irta Dr. Lévay Ede	115
Analytikai síkmértan. Irta Dr. Lévay Ede	95
Geometriai példatár. Összeállította Dr. Lévay Ede	158
Kereskedelmi számtan. Irta Derszib Béla	144
Logarithmustáblák. Ötjegyű. 2. kiadás, Irta Polikeit Karoly	36
Mathematikai képletgyűjteménye. Irta Dr. Lévay Ede	21
Mathematikai szünórák. I., II. füzet. Érdekes ma- thematikai esetek, játékok és feladatok gyűjtemé- nye. Irta Mikola S.	112—114
Planimetria példatárral. Irta Dr. Lévay Ede	23
Politikai számtan. Irta Perjessy László	163
Sík trigonometriája példatárral. 2. kiadás. Irta Dr. Lévay Ede	14
Stereometria és sphaerikus trigonometria pél- datárral. Irta Dr. Lévay Ede	60
Számtan 2. kiadás. Irta Dr. Lévay Ede	35
Számtani példatár. 2. kiadás. Irta Dr. Lévay Ede	2

Művészet. Zene.

Dramaturgia. Irta Rakodczay Pál	107
Rajzolás vezérfonala. Irta Boros Rudolf	68—69
Stilisme. 2. kiadás. Irta Boros Rudolf	52 53
Általános zenetan. Irta Goll János	73
Általános zene-műszótár. Irta Goll János	81
A zománc. Irta Mihalik József	63—64

Philologia.

a) Ókori nyelvek.

Görög nyelvtan. Irta Dr. Schmidt Márton	5
Latin nyelvtan. 2. kiadás. Irta Dr. Schmidt Márton	3
Latin sziliszтика. Irta Dr. Cserép József	139

Tudományos Zsebkönyvtár.

Folyó sz.

Állatok fejlődése , tekintettel az emberre. III. A szer- vek fejlődéstana. Irta id. Dr. Perényi J.	126
Állatok természetrajza . Irta Dr. Cserey Adolf . . .	134—135
Bogárhatározó Irta Dr. Cserey Adolf	96—98
Lepkehatározó Irta Dr. Cserey Adolf	87—89
Rovargyűjtő . Irta Dr. Cserey Adolf	76

c) *Növénytan.*

Gombaismé . Irta Dr. Cserey Adolf	121—123
Kis növénygyűjtő . Irta Dr. Cserey Adolf	43
Kis növényhatározó . 2. kiad. Irta Dr. Cserey Adolf	48—49
Növények természetrajza . Irta Dr. Cserey Adolf	131—132

d) *Ásványtan.*

Ásványhatározó . Irta Dr. Cserey Adolf	60
Kis ásványtan . Irta. Dr. Cserey Adolf	128

e) *Földtan.*

Geológia. I. Általános rész. Irta Sajóhelyi Frigyes	152—153
Geológia II. A föld története. Irta Sajóhelyi Frigyes	154—155

Történelem. Régészet.

Görög régiségek . Irta Dr. Schmidt Márton	116
Római régiségek . 2. kiad. Irta Dr. Schmidt M.	15
Római és görög régiségekhez képes atlasz . Irta Dr. Schmidt Márton	165—167
Kereskedelem története . Irta Dr. Stirling S.	17
Magyar jelmez és fejlődése . Irta Nemes Mihály	147—148
Magyar művelődés története . Irta Dr. Batha J.	100
Magyarok oknyomozó története . Irta Cseh L.	16
Magyarország őskora . Irta Darnay Kálmán	37—18
Mythológia . Irta Dr. Losonczy Lajos	70—72
Világtörténelem. I. Ókor. Irta Cseh Lajos	51
Világtörténelem. II. Középkor. Irta Cseh Lajos	67
Világtörténelem. III. Újkor. Irta Cseh Lajos	94

**A gyűjtemény további számai rövid időközökben
jelennek meg.**

Rendeléshez elegendő a gyűjtemény folyószámát megjelölni.

Révai és Salamon könyvnyomdája Budapest, VIII., Üllői-út 18.

RÉVAI ÉS SALAMON
könyvnyomdája.
Budapest, Üllői-út 18.